

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen

i

Odense Cathedralskole

den 19de—30te Juli 1849,

af

Prof. Mag. N. J. F. Henrichsen,

Skolens Rector.

Indhold.

1. Nygræsft Digt om Mainoterne, Text og Oversættelse.
2. Skolecfterretninger.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Kgl. Højskoletrykker Bianco Luno.

Et nygræst Digt

om

Maina og Mainoterne,

Tert og Oversættelse.

Det lille nygræske Digt, som her meddeles, har tidligere været udgivet i den bayeriske Statsraad G. L. v. Maurers Bærk: Das griechische Volk (Heidelberg 1835) B. 3 i Beg. og i Buchon's Recherches historiques sur la principauté française de Morée et ses hautes baronnies (Paris 1845) T. I. p. LXXXVII ff., efter Afskrifter, de havde erholdt under deres Ophold i Grækenland, den første af en Secrétaire Ikonomos, den sidste af Konstantin Kolokotronis, ligesom ogsaa et Udtog deraf findes i Leake's Travels in the Morea Vol. I p. 332 ff.; men deels ere disse Skrifter ifkun tilgængelige for Faa og Digtet derfor hidtil lidet bekyndt, deels er Texten paa alle disse Steder aftrykt meget ucorrect og med en forvirrende Orthographie, hos Buchon tillige med saa smaa og skærende Typer, at ikke Mange ville kunne udholde at læse det der. Jeg har søgt at give Texten i en læseligere Recension og nedenunder hver Side angivet de Afvigelser i de tidligere Udgaver, der synes at være af noget Bærd, med Udcluffelse af de blot orthographiske Forskjelligheder eller aabenbare Skriv- og Trykfeil. Iovrigt synes Maurers og Buchons Haandskrifter at have een Kilde, hvorved Afvigelsernes Betydning forringes. For at gjøre Digtet forstaaeligt for Flere har jeg troet at burde tilføie en Oversættelse; den tydske Oversættelse af Ulrichs, der findes hos Maurer B. I S. 193 ff., er rig paa besynderlige Misforstaaelser og paa adskillige Steder meningsløs. Om jeg allevegne har truffet det Rigtigere, maa jeg overlade Ryn=

digere at bedømme; om nogle Steder er jeg i Ubished og har overhovedet, hvor jeg var i Tvivl, kun fundet liden Trost i de almindelige nygræske Ordbøger og Grammatiker, der mere tage Hensyn til det gamle helleniske og de nygræske Lærdes Skriftsprog, end til Folkesproget. Mest Nytte har jeg havt af du Cange's Glossarium og især af Korais's *Ἀταξία*, samt med Hensyn til grammatiske Punkter af Pos-sart's neugriechische Grammatik (Leipzig 1834) og Mullach's Udgave af Dimitrios Zinos's Paraphras af Batrachomyomachien. Nogle faa Bemærkninger og Oplysninger har jeg vedføiet Oversættelsen; til en vidtloftig Commentar var der hverken Plads eller Grund.

Digtet er rimeligviis forfattet i den sidste Halvdeel eller i Slutningen af det forrige Aarhundrede. Skjøndt flere Spor baade i Indholdet og Sproget vise, at Forfatteren har hørt til den mere dannede eller endog lærde Klasse, er det dog holdt i en folkelig Tone, slutter sig til Folkesproget og maa henføres til Folkedigtens Klasse. Det har sin væsentlige Interesse ved sine i det Enkelte gaaende Beretninger om de ellers kun lidet bekjendte Maniater's eller Mainoter's Land og Sæder. Hvem der er Forfatteren, er temmelig usikkert. Buchon nævner I. p. LXIII Lukos (Lukas?) fra Chios, Maurer B. I. S. 190 Nikitas. Den sidste Angivelse er sikkerlig falsk; Misforstaaelsen er opstaaet af, at Maurer og, besynderlig nok, ogsaa den tydske Oversætter have anseet Begyndelsen af et ganske andet Digt, hvori en vis Nikitas beklager sit Fædrelands ynkkelige Forsatning, for Slutningen af Digtet om Mani (Maina); i Maurers Af-skrift findes kun den profaiske (af M. som Vers behandlede) Titel og de to første Vers af sidstomtalte Klagesang, i Buchon's derimod hele Nikitas's Digt, der ogsaa er aftrykt i Buchon's Værk efter Digtet om Mani, men med det behørigt

Mellemrum. At Forfatteren af vort Digt ikke selv var nogen Maniat, fremgaaer tydelig af flere Steder deri; jeg vilde ikke engang have bemærket dette, hvis der ikke havde været dem, som havde angivet Maina som hans Fædreland, en Mening, der efter Maurers Paastand skal være meget udbredt i Lakonien, og hvilken han selv vel betvivler, men ikke aldeles forkaster. Om en anden Paastand af Maurer (S. 192) er grundet, at Sproget (Dialekten), hvori dette Digt er skrevet, er Maniaternes, er vistnok meget tvivlsomt; nogen betydelig Eiendommelighed i Sproget spores ikke; enkelte for Folkesproget usædvanlige Former maae vel snarere tilskrives Forfatterens Dannelselse og Bekjendtskab med det helleniske Sprog. Maniaternes Dialekt gjelder ellers for meget raa og forværret ved Indblanding af fremmede især italienske Bestanddele (Maurer I. S. 180 Not., L. Ross's Reisen auf den griechischen Inseln B. I S. 85).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ, ΗΘΩΝ, ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΙ
ΙΝΤΡΑΛΩΝ ΑΥΤΗΣ.

Μεγάλον βουνὸν βρῖσκεται ἀπάνω στὰ Μωρία
Στὸν τόπον τῆς Λακωνικῆς ὡσὰν τὴν Πιερίαν·
Ταῦγετον τὸ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ Σπαρτιάτες,
Καὶ Μακρονὸν τὸ λέγουσιν Ἥλιαν οἱ Μανιάτες.

5. Εἶναι καὶ ἄλλα περισσὰ βουνὰ μικρότερα του
Ἀπὸ τὸν κάβον Ματαπᾶν ἕως ἐκεῖ κοντά του.
Σαυτὰ τὰ ὄρη φύγανε οἱ μαῦροι Σπαρτιάτες,
Καὶ εἰν' αὐτοὶ ποῦ λέγονται τὴν σήμερον Μανιάτες.
Γιὰ νὰ φυλάξουν τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐλευθερίαν,

10. Ἐκτισαν χώραις στὰ βουνὰ καὶ περισσὰ χωρία.
Δὲν ἦτον φυσικὸν σαυτοὺς νὰ γένουν σκλάβοι δοῦλοι,
Ἄλλὰ νὰ εἶν' ἐλεύθεροι, γιατί δὲν ἦταν δοῦλοι,
Ἄλλ' ἦταν Σπάρτης γνήσια παιδιὰ τὰ καυμένα
Κελεύθερα γεννήματα καὶ μαχομαθημένα·

15. Γιὰ τοῦτο χώραις ἔκτισαν στὰ ὄρη καὶ χωρία,
Καὶ ζοῦν ἕως τὴν σήμερον εἰς τὴν ἐλευθερίαν.
Ἐτούτων ἐγὼ βούλομαι νὰ γράψω ἱστορίαν,
Καὶ χώραις καὶ τὰ ἦθη τους, ἰντράδες καὶ χωρία.

Ἐπτὰ καὶ δέκα κ'έκατὸν εἰν' ὄλα τὰ χωρία,

20. Ὅποῦ κρατοῦν τὰ ἄρματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν,
Καὶ μ'ὄνομίας δύσκολον εἶναι νὰ ἤμπορέσω

1. ἐπάνω στὸν Μ. 4. ἡλίον Β. 12. ἦτον μούλοι Μ. ἦτον etiam Β. 13. Δὲν ἦταν Μ. Ἄλλ' ἦτον Β. 14. καλομαθημένα Β.

Νὰ τὰ συγγράψω ἀκριβῶς, ἂν δὲν τὰ διαιρέσω
 Καὶ διὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν τὴν Μάνην κάμνει χρέια,
 Νὰ τὴν ἐξεχωρίσωμεν εἰς μέρη μόνον τρία.

25. Τὸ μέρος τ' ἀνατολικὸν λέγεται Κάτω Μάνη,
 Τὰ ἄλλα δύο τὰ δυτικὰ Ἐξω καὶ Μέσα Μάνη.
 Τώρα λοιπὸν ἄς γράψωμεν διὰ τὸ κάθε ἓνα
 Ἰντράδες, χώραις, ἤθη τους καὶ ὅλα ἐν πρὸς ἓνα.
 Καὶ πρῶτα νὰ ἀρχίσωμεν διὰ τὴν Κάτω Μάνη,
30. Ὅπου βαμβάκι περισσὸν καὶ βελανίδι κάμνει,
 Καὶ ἔχει χώραις τέσσαρες καὶ τετραπλῆν δεκάδα,
 Ἴδου καὶ τὰ ὀνόματα τὰ λέγομεν ἀράδα,
 Τὰ Τζικάλια, τοὺς Καλονιοὺς, Παχιάνικα καὶ Λαγία
 Μεγάλη χώρα εὐμορφη, πολλὰ καλὴ καὶ ἀγία,
35. Λιοντάκη, Δημαρίστικο, Δριάλι καὶ τὸ Νῆφι,
 Καὶ τὰ Κορογιάνικα, σὰν κακομοίρα νύμφη,
 Γονέα, Βάτα, Κόιρωνα καὶ ἓνα Φλομοχώρι,
 Καὶ τὰ Σκαλιζοτιάνικα καὶ τὸ Ῥιγανοχώρι,
 Λουκάδικα καὶ Κάβαλος, Χειμάρρα καὶ Σκουιάρρι,
40. Ἐτοῦτο λάμπει στὰ λοιπὰ χωριά σὰν φεγγάρι·
 Βαχὸς καὶ Παλιοκάλυβα, Παρασειρὸς, Καρέα,
 Καὶ Τζεροβά καὶ Κρουνερόν, ψυχρὸν σὰν τὸν βορέα,
 Σκυφιάνικα καὶ Πολοβὰ καὶ Σιδεροκαστρίτες,
 Μινιάκοβα καὶ τὸ Κανκὶ καὶ Πολιτζαραβίτες,
45. Ἡ Μαρατέα, Μπάνιτζα, Σκαμνάκι καὶ Νιοχώρι,
 Πέλαλα, Τουρκατζάνικα καὶ τὸ Καρβελοχώρι,
 Ἡ Λίμνη καὶ τὸ Λίμπερδο, Βρίνησα καὶ Μεληῆσι,
 Λάγιου, νῦν Τζανετούπολις εἰς τὸ Μαραθονῆσι.
 Ἐτοῦτα εἶναι τὰ χωριά τῆς Κάτω Μάνης ὅλα,

33. Παλιάνικα Β. 35. Λιοντάκη Μ. 36. Κυρογογιάνικα Μ.
 37. Κόντρον—φλοχώρι Β. 38. Καλιζολιάνικα Μ. 41. Πυραυρὸς
 Καρέα Β. 42. τοῦ Β. 45. Μάνιτζα Μ. 46. Τουρκατζάνικα Β.
 47. Τρίνησα Μ. 48. Τοῦ Λάγιου, Ντζανετούπολις Β.

50. Καὶ ἓνα δι' αὐθέντην τοὺς γνωρίζουν ταῦτα ὅλα,
 Τζανέτ-μπεην τὸν θάυμαστὸν π' ἔκτισε τὸ Μεληῆσι
 Καὶ πολιτείαν εὐμορφην εἰς τὸ Μαραθονῆσι,
 Τὸ γένος τὸ παππουδικὸν λέγεται Γρηγοράκης,
 Κ' ἡ πατρικὴ ἀξία του ἦτον Καπιτανάκης.
55. Πλὴν τῶρα ὡς περάσωμεν καὶ εἰς τὴν ἄλλην Μάνη,
 Καὶ πάλιν μεταλέγομεν διὰ τὴν κάτω Μάνη.
 Ἄπο τὴν Κελεφὰ κ' ἐκεῖ κατὰ τὴν Καλαμάτα
 Ζυγὸς, Μηλιά, Ἀνδρούβιστα καὶ ὅλη ἡ Ζαρνάτα,
 Καὶ ἕως τὴν Ἁγιά Σιών λέγεται Ἐξω Μάνη,
60. Μεταῖξι, λάδι περισσὸν καὶ προνοκόκι κάμνει.
 Κλεισοῦραις ἔχει φοβεραῖς, λαγκαδία ἀγρία,
 Καὶ χώραις ἔχει θάυμασταῖς καὶ δυνατὰ χωρία.
 Σαράντα ἕξη εἶν' αὐτὰ καὶ χώραις καὶ χωρία,
 Νὰ τὰ εἰπῶ κατ' ὄνομα ἐτῶρα κάμνει χρεία'
65. Πηγὰδια καὶ Σέλιτζα, Μαντίνιες εἶναι δύο,
 Τρικότζοβα καὶ οἱ Δολοὶ, καὶ τοῦτοι πάλιν δύο,
 Βαροῦσι, Κάμπος, Γαστιτζῆς ἀκόμη καὶ ἡ Μάλτα
 Τὰ Μπρίτα καὶ ἡ Νεροβὰ εἶν' ὅλα στὴν Ζαρνάτα,
 Τὰ Τζέρια κ' ἡ Κάλυβος, Ζεχωῖρι, Σκαρδαμουῖλα,
70. Πράσιον καὶ Λιασίνοβα καὶ Βαϊδινίτζα οὖλα,
 Αὐτὰ καὶ ἡ Ἀνδρούβιστα καὶ ὅλα τὰ Πουλία,
 Εἰς τὴν ποδέαν βρῖσκονται τοῦ Μακρυνοῦ Ἠλία'
 Ἄπο ἐδῶ τῶρα κ' ἐμπρὸς θέλω νὰ ἀρχηνίσω,
 Καὶ τοῦ Ζυγοῦ, τοῦ Μελιγκοῦ ταῖς χώραις ν' ἀριθμήσω.
75. Ὁ Λεύτρος εἶναι ἐμπροσθά, παρέκει τὸ Νιοχώρι,
 Καὶ Πύργος, Φοραδόπιστος, Ὀλόσσα, Τανηφόρι,
 Καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὰ Ρίγκλια καὶ τοῦ Μπαζίου χώρα,

53. Γλυγοράκης Β. 64. π' τῶρα Β. 65. Πέλιτζα Β. 68. Πρίν-
 τα Μ. 69. Κάλυβαις Β. 72. ποδίαν Μ. 75. Λευβρός Β. 76. Ὀλό-
 σια Β. ἰ' Ἀνυμόρι Μ. 77. Ρίγλια—ἡ χώρα Μ.

- Κοστρόνι πάλιν καὶ Λοζνὰ καὶ ἡ μεγάλη χώρα·
 Στὴν μέσσην εἶναι τοῦ Ζυγοῦ, Πλάτζα τὴν ὀνομάζουσι,
 80. Γιὰ τὸν πολὺν τὸν πασπαλὰν, που τρώγει, τὴν θαναμάζουσι·
 Καὶ Νομιτζῆς ὁ ἄνομος, παρὰνω καὶ παρέκει,
 Κ' ἐκεῖ κοντὰ Κουτούφαρις ὀλίγον τι παρέκει,
 Λαγκάδια εἶναι παρεκεῖ καὶ παρεμπρὸς Πουλιάνα,
 Καὶ παρεκεῖθεν Βίτουλος εἰς τοῦ βοριά τὴν Μάνα.
 85. Στὴν ἄκρη εἶν' ἡ Κελεφά, αὐτὴ καὶ κάστρον ἔχει,
 Ἄλλ' ὅμως εἶναι ἔρημον καὶ τίποτες δὲν ἔχει.
 Ἐτοῦτα εἶναι τοῦ Ζυγοῦ καὶ χώραις καὶ χωρία.
 Λοιπὸν καὶ διὰ τὴν Μηλιά νὰ ποῦμεν κάμνει χρεία,
 Κ' εὐθὺς ἀπὸ τὴν Ὑζίνα θέλω νὰ ἀρχηνίσω,
 90. Καὶ σταῖς Θεοῦσαις ν' ἀναβῶ νὰ ταῖς ἐσεργιανίσω,
 Νὰ γράψω καὶ τὴν χώρα τους, Καστάνια τ' ὀνομά της,
 Κ' εὐθὺς νὰ ἔβγω ἀπ' αὐτὴν, νὰ φύγ' ἀπὸ κοντὰ της,
 Νὰ ἔλθω στὴν Ἀράχοβα τὴν πολυξακουσμένη,
 Εἰς ἓνα στριγκλολάγκαδον εὗρισκεται χωσμένη,
 95. Καὶ ἀπ' ἐκεῖ νὰ ἔλθωμεν καὶ εἰς τοὺς Λυκοπάταις,
 Τοὺς κατζικογιδόκλεπτας καὶ νυκτοπεριπάταις,
 Νὰ γράψωμεν τὴν χώραν τους, τῶν κατζικοφραγάδων,
 Τρουπάδων, μουλαρόκλεπτων καὶ τῶν γιδοφονιάδων,
 Αὐτ' εἶναι τρισυπόστατος καὶ λέγεται Μηλέα,
 100. Ὡς ἓνα κάρτο παρεκεῖ εἶναι καὶ ἡ Γιαρμπελέα.
 Ἐτοῦτα εἶναι τῆς Μηλιάς τὰ δυτικὰ χωρία,
 Τὰ ἄλλα εἶναι βορεινὰ στὴν πισινὴ μερία.
 Μπροστὰ εἶν' ἡ Καστάνιτζα, σταῖς μάχαις ἀκουσμένη,

81. Δίναμος Β. 82. κατὰ Β. 83. Λαγκάδια εἶναι παρεμπρὸς καὶ παρ' ἐκεῖ, Πολιάννα Μ. 84. Βοίτουλος Μ. Βύτηλας Β. καὶ τοῦ Β. 85. ἡ κεφαλὴ Β. 90. ἐστριανήσω Μ. ἐστριανήσω Β. ἐστριανήσω Λ. 94. ποσσένα Β. 95. διὰ ταῖς Λυκ. Λ. 97. τὴν χώραν των Μ. χώραν τους καὶ τούτων τῶν γοργάδων Β. 98. Στῆς μάχης καὶ στὸν πόλεμον τῶν μπαρουντοφραγάδων Β. μπαρόνων προ Τρουπάδων Λ.

- Καὶ σὴν Τουρκίαν ἀκούεται, ἂν εἶν καὶ μεθυσμένη,
 105. Τὸ Σελεγουδι τὸ πτωχὸ, τὰ Κόκκινα Λουρῖα,
 Ὁ Ἅγιος Νικόλαος καὶ ἄλλα δῖω χωρῖα,
 Μαλιτζίνα λέγεται τὸ ἐν, Ἄρχοντικὸ τὸ ἄλλο,
 Καὶ ἕως ἐκεῖ σῶνονται, δὲν εἶναι πλέον ἄλλο.
 Ἡ Ἐξω Μάνη κόβεται τέσσαρες ἐπαρχίαις,
 110. Καὶ ἔχει πέντ' ἐπισκοπαῖς κ' ἑπτὰ καπιτανίαις,
 Ζηρονάτας καὶ Ἀνδρούβιστας, καὶ ἕνας σὴν Μηλέα,
 Καὶ ὁ Μελιτζίνης τοῦ Ζυγοῦ, δὲν εἶναι ἄλλος πλέα.
 Εἰς τὴν Ζαρνάτα βρίσκονται δύο καπιτανίαις,
 Ἡ νὰ εἰπῶ καλῆτερα, πῶς εἶναι τυραννίαις,
 115. Ἡ μία στὰ Τρικότηζοβα, τοῦ καπιτᾶν Γεωργάκη,
 Κ' ἡ ἄλλη εἶναι σταῖς Κυτριάτς, τοῦ κῆρ Κουμουντουράκη
 Καὶ μία σὴν Ἀνδρούβιστα, τοῦ καπιτᾶν Τρουπάκη,
 Καὶ ἄλλη μία στὸν Ζυγὸν, τοῦ καπιτᾶν Χριστάκη
 Καὶ σὴν Μηλέα εἶναι τρεῖς καὶ μόνον καπιτάνοι
 120. Καὶ ἄλλοι δύο βρίσκονται καὶ εἰς τὴν Κάτω Μάνη
 Κιβέλος εἶναι σὴν Μηλιά, Ντουράκης σὴν Καστάνια,
 Βενετζανάκης κάθεται εἰς τὴν μικρὴν Καστάνια.
 Καὶ τοῦτοι ὅλοι ξεύρουσι γιὰ μεγαλῆτερόν τους
 Καὶ διὰ πρῶτον ἀρχηγὸν καὶ γιὰ καλῆτερόν τους
 125. Τζανέτ-μπεην τὸν ἥρωα, τὸν θανμαστὸν ἀνέρα,
 Πατριδος στύλον στερεὸν, τῶν ὄρφανῶν πατέρα
 Στὴν Μάνην ὄλην πρέπει του καὶ εἰς τὴν Λακωνία,
 Νὰ εἶναι πρῶτος ἀρχηγός, νὰ ἔχ' ἡγεμονία,
 Γιατὶ εἶναι φιλόξενος, φιλόπατρις μεγάλος
 130. Στὴν Μάνην κάμνει πράγματα, ποῦ δὲν τὰ κάμνει ἄλλος,
 Καμπάνα στὸ παλάτι του σημαίνει βράδου γεῦμα

104. ἄς εἶν Β. 108. ἕως ἐδῶ Μ. 112. Μαλιτζίνης Μ. 116. Κυ-
 δρῆς Β. 117. Χρηστάκη Μ. 118. στοῦ Ζυγοῦ Β. 119. μόνου Μ.
 121. Κυβέλαι—Ντουράκηστην Κατασιάνια Β. 126. σὴλον Μ. τοῦ
 ὄρφανου Β. 130. ὁποῦ δὲν ἔκαμ' ἄλλος Β.

Τὴν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, αὐτὸ δὲν εἶναι ψεῦμα.
 Καὶ ὅσοι τὴν ἀκούουσι θαρσύνονται πηγαίνουσι,
 Καὶ τρώγουσι εἰς τὴν ταύλαν του, καὶ χορτασμένοι
 βγαίνουσι·

135. Πτωχοὺς καὶ ξένους ἀγαπᾷ, τὸν τόπον του φυλάττει,
 Καὶ τοὺς κακοὺς τοὺς κνηγᾷ, τοὺς λειώνει σὰν ἀλάτι,
 Καὶ διὰ τοῦτο πείθονται καὶ γέροντες καὶ νέοι,
 Καὶ ὅλ' ἡ Μάνη εἰς αὐτὸν καὶ οἱ καπιτανεοὶ
 Ἐξω καὶ μόνον ἀπ' αὐτὸν τὸν κύριον Κουμουντουράκη,
140. Ὅπ' ἀγαπᾷ σιτὸν τόπον του νὰ εἶναι σὰν γεράκι
 Καὶ τοὺς πτωχοὺς νὰ τυραννῇ, τὸ πρᾶγμα τοὺς ν' ἀρπάξῃ,
 Νὰ τρώγῃ μὲ τὴν δόμνα του, ὁ τόπος νὰ στενάζῃ·
 Καὶ τὴν λοιπὴν βουλήθηκε τὴν Μάνην νὰ ποιάξῃ,
 Νὰ πέρῃ καὶ τὸ λάδι τοὺς, ν' ἀρπάξῃ τὸ μετᾶξι,
145. Καὶ στὴν Μηλέα ἤλπιζε νὰ μπῆ νὰ τυραννίσῃ,
 Νὰ πάρῃ ἀπαντεῖχαινε καὶ τὸ Μαραθονῆσι,
 Μὲ τὴν Τουρκιὰ παντεῖχαινε τὴν Μάνην νὰ τρομάξῃ
 Καὶ ὅλα τὰ κουμάντα της, γιὰ νὰ τὰ ὑποιάξῃ·
 Ἀσκέρι στερεᾶς ἔφερε καὶ σιτὸν γιαλὸν ἀρμάδα,
150. Καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνδρούβιστα ἀρχήμισεν ἀράδα·
 Ἄλλ' ὅμως τὸν ἀπάντησαν ἀνδρειωμένοι νέοι
 Καὶ φοβεροὶ τοῦ βγήκανε μπροσθὰ καπιτανεοὶ,
 Στὴν Σκαρδαμουῖλα σμίξανεν, ἐκεῖ τὸν ἀπάντησαν,
 Καὶ σὰν τὰ λεοντάρια ἐπάνω τοὺς πηδῆσαν·
155. Ὁ ἓνας δῖωχ' ἑκατόν, οἱ ἑκατὸ χιλίους,
 Καὶ τοὺς ἀνεμοσκόρπισαν, τοὺς ἔκαμαν ἀθλίους·
 Καὶ τρομασμένος ἔφυγε μὲ τῆς στερεᾶς τ' ἀσκέρι,

132. τὸν L. μὰ τὰ μάτια μου M. 139. ἀπ' αὐτοῦ τοῦ B. Μπεῖ pro Κύριον L. 140. Ὅτι B. ποῦ L. 142. γ' ὁ τόπος M. 144. της B. 146. ἀπαντόχαινε M. ἐπαντήχενε B. ἐπαντύχαινε L. 147. τοῦ γ' ἀνῆκε L. 149. ἔφερε στερεὰ καὶ L. 153. σμίξουσιν L. βγήκανε M. 155. ἐδίωχεν ἑκατόν B.

- Καὶ στὸν γιालὸν παρήτησε τὸν μαῦρον Σερασκιέρη,
Καὶ ἔτρεμ' ἢ ἀρίδα του, ὅσον νὰ μπῆ στὴν βάρκα
160. Καὶ ἀπὸ τὴν τρομάρα του ἐγέμισε τὴν βράκα.
Ἐτότες ὁ Τζανέτ-μπεης, ἄν ἤθελε θελήσῃ,
Νὰ κινηθῆ ὀλίγον τι καὶ νὰ μὴν ἀμελήσῃ,
Ὁ Κουμουντούρης σταῖς Κυτριάς καὶ μῆτε στὴν Ζαρνάτα
Δὲν ἤμποροῦσε νὰ σταθῆ, μηδὲ στὴν Καλαμάτα,
165. Ἀλλὰ τὸ μεταπάθαινε μετάβλεπε σκλαβίαν,
Καθὼς τὸν ἐμετάστειλε σιὸ μπάνιο μὲ τὴν βίαν
Ἀμὴ τὸν ἐλυπήθηκε καὶ εἶπε· τί μᾶς μέλει;
Ἀφῆτε τον στὸν τόπον του, νὰ κάμνη ὅτι θέλει.
Τοιαύτη εἶναι σι' ἄρματα ἢ Κάτω κ' Ἐξω Μάνη,
170. Διὰ τοὺς φίλους χάνεται καὶ τοὺς ἐχθροὺς δαγκάνει
Ἀλλὰ νὰ μὴν ἐμάλωναν καὶ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον,
Καὶ ὁ μικρὸς νὰ γνῶριζε νὰ τίμα τὸν μεγάλον,
Καὶ φρόνοι νὰ μὴ γίνονται καὶ κοῦρσοι καὶ κλειψίαις,
Καὶ νὰ μὴν ἐχαλοῦσανε καὶ σπήτια κ' ἐκκλησίαις,
175. Ἀλλὰ γιὰ τὴν πατρίδα τους καὶ τὴν ἐλευθερία
Εὐθὺς εὐθὺς μονογνωμοῦν καὶ τρέχουν σὰν θηρία.
Ἄχ ἄχ Μανιάτες ἀδελφοὶ νὰ κάμνατ' ἕνα πρᾶγμα,
Κ' ἐγὼ Μανιάτης γίνουμουν, σᾶς ἔδιδα καὶ γράμμα
Νὰ κάμνατε σιὸν τόπον σας κανένα δύο σχολεῖα·
180. Αὐτὰ νὰ γένουν ἤμποροῦν μὲ δίχως δυσκολία·
Νὰ μάθουν οἱ παπάδες σας καὶ νὰ ξεστραβοθοῦνε,
Γιὰ νὰ διδάσκουν τὸν λαὸν νὰ τὸν καθοδηγοῦνε,
Νὰ μάθουν τὰ κουμάντα σας νὰ κυβερνοῦν τοὺς ἄλλους,
Καὶ οἱ μικροὶ νὰ πείθωνται στοὺς πρώτους καὶ μεγάλους·
185. Καὶ τότε νὰ ἐμβλέπατε μὲ πόσῃν εὐκολία

158. παρέτησε M. παράβησε B. 159. κ' ἔτρεμεν ἢ ἀρίδα του M. τὴν βάρκα M. 163. Κουμουντούρος M. Κυτρίες B. 166. στὸν μπάνιον B. 169. τοιαύτ' εἶναι σιὰ ἄρματα M. 177. Κάμετ' B. 178. γένομουν, σὰν M. 179. κάμνετε B. 185. ἐβλέπατε M.

- Καὶ κέρδος καὶ ὠφέλειαν σᾶς δίδουν τὰ σχολεῖα·
 Νὰ τιμηθῇ ὁ τόπος σας, χώραις νὰ ἡσυχάσουν,
 Νὰ εἰρηνεύσουν τὰ χωριὰ καὶ τὰ κακὰ νὰ χάσουν,
 Νὰ ἀκουσθῆτε καὶ ἐσεῖς παντοῦ νὰ τιμηθῆτε.
190. Εἰ δὲ καὶ δὲν θελήσετε, ἄμετε νὰ χαθῆτε,
 Κ' ἐγὼ πολλὰ πικραίνομαι καὶ φεύγω λυπημένος,
 Καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα σας ἐβγαίνω πικραμένος.
 Μὲ λύπην ἄκρα στὴν ψυχὴν καὶ στὴν καρδίαν δειλείαν
 Πηγαίνω στὰ Θεούρια καὶ στὴν Κακαβουλίαν,
195. Νὰ γράψω τὴν πατρίδα σας, νὰ μὴ χασομερήσω,
 Χωρία, χώραις, ἦθη τους, ἰντράδες νὰ στορήσω.
 Νὰ ἀρχινήσω παρενθὺς χωρὶς ἀργοπορία,
 Εἴκοσι ἔξη εἶν' αὐτὰ καὶ χώραις καὶ χωρία·
 Ἡ πρώτη εἶν' ἡ Τζίμποβα, καλὴ χώρα μεγάλη,
200. Ἐχει καὶ καπιάνιον ἓνα Καραμιχάλη.
 Καὶ παραπάνω ἀπ' αὐτὴν κοντὰ σιὸ ῥιζοβοῦνι
 Χωρίον ἄλλο βρίσκεται καὶ λέγεται Κουσκοῦνι,
 Κριλιάνικα, Σκιφιάνικα, Πύργος, Χαριά, Δριάλι,
 Παλιόχωρα καὶ ὁ Γρεμὸς κ' ἡ Βάμπακα ἢ ἄλλη,
205. Καὶ ἄλλο Μπρίκι λέγουσι, Καφρίνα καὶ Μαρίνα,
 Κουλοῦμι λέγουν ἕτερον καὶ ἄλλο πάλιν Μήνα,
 Ἡ Κήτα ἢ πολύπυργος κ' ἡ Νόμια παρομοία,
 Σταυρὶ καὶ Κεχειάνικα καὶ Κοῦνος ἄλλη μία,
 Ἄνω καὶ Κάτω Μπουλαρὶ, τὸ Δρὶ καὶ ἡ Κηπουῖλα,
210. Ἡ Βάσια καὶ τὰ Ἄλυκα ἐιοῦτα εἶναι οὐλα,
 Καὶ Μέσα Μάνη λέγονται καὶ εἶναι ὄλ' ἀράδα·

188. παύσουν L. 191. νὰ φεύγω M. 192. μας M. 195. πα-
 τρίδα του M. 199. Τζίμποβα B. 200. Μαυρομιχάλη L. 201. κατὰ
 το B. 203. Κιφιάνικα L. 204. Γερμὸς M. Κρημνός L. ἢ Μπεού-
 σακα ἢ ἄλλη B. καὶ ἡ Μπάμπακα εἶν' ἄλλο. 205. Μπρίγι M. Κα-
 μιόνα καὶ Καρίνα M. Καζιόνα καὶ Καρίνα L. 207. Κίτζα ὁ πο-
 λύπ. M. 208. Κεχειάνικα καὶ Κοῦνα B. 210. Βάθθα M. Βάθια L.

- Ὀρτύκια καὶ φραγκόσυκα ἢ πρώτη τους ἰνιράδα,
 Δένδρον ἢ ξύλον ἢ κλαδί δὲν εἶναι μήτε ἕνα,
 Δὲν βρίσκουν ἴσκιον νὰ σταθοῦν Θεούρια τὰ καῦμένα,
 215. Νερὰ δὲν βγαίνουν πούπετις σ' ὄλην τὴν Μέσα Μάνη,
 Καρπὸν κουκία μοναχὰ καὶ ξεροκρίθι κάμνει·
 Ἀνὰ γυναῖκες σπέρνουν τὰ, γυναῖκες τὰ θερίζουν,
 Γυναῖκες τὰ δεμάτια στ' ἀλώνι συναθροίζου,
 Γυναῖκες μὲ τὰ πόδιά ταις γυμνὰ τὰ ἀλωνίζου,
 220. Γυναῖκες μὲ τὰ χερίά ταις μονάχαις τὰ λιχνίζου,
 Γυναῖκες μὲ τὴν ῥάχη ταις γυμναῖς τὰ κονβαλοῦσι,
 Τὰ βγάζου τὰ χρυσᾶ σκουτιὰ, γιὰ νὰ μὴ τὰ χαλοῦσι·
 Ἀπὸ τὴν κάψα τὴν πολλὴν, τὴν βράσιν τοῦ ἡλίου
 Πετάζεται ἢ γλωσσο ταις σὰν καψαλοῦ σκυλίου,
 225. Τα χέρια ταις, τὰ πόδια ταις εἶναι ξηροστασμένα
 Σὰν τῆς χελώνας ὅμοια καὶ χοντροπετσιασμένα,
 Τὴν νύκτα τὸ χειρόμυλον τριβοῦν, γυρίζου, κλαίγου,
 Ἀλέθου τὰ κριθάρια καὶ μυρολόγια λέγου,
 Καὶ τὸ ταχὺ μισόγυμναις μὲ τὰ κοφίνια βγαίνου,
 230. Καὶ εἰς τοὺς λάκκους τρέχουσι γιὰ κοπριαῖς πηγαίνου,
 Ἐκεῖ ὅπου τὰ ζῶα τους νερὸ πᾶνε καὶ πίνου,
 Καὶ ξεμεσημεριάζουσι καὶ ταῖς κοπριαῖς ἀφήνου.
 Ἐκεῖ κ' ἐκεῖναις τρέχουσι καὶ κάβαλα γυρεύου,
 Γιατὶ μ' ἐκεῖνα τὸν χυλὸν, που τρώου, μαγειρεύου·
 235. Ταῖς βλέπεις τότ' ἀσπρότεραις καὶ ἀπὸ ταῖς κουρούναις,
 Ἀκόμη παστρικώτεραις καὶ ἀπὸ ταῖς γουρούναις,

212. Ὀρτύκια (v. Ὀρδήκια) καὶ Φραγκόσυκα tamquam urbium nomina. M. B. πρώτης M. 214. ἢ Θεούριαν I. τεούρια M. 215. Νερὸν δὲν βγαίνει M. πούπετε M. B. πούπετες I. 217. σπέρνονται M. 219. τους M. B. 220. τους M. B. γυχνίζου M. 221. τους M. B. 224. πετάζεται M. τους M. B. κατσαλοῦ B. 225. τους bis M. B. ξεροσκασμένα B. 226. ταῖς χελώναις I. 227. τὸν χειρόμ. M. B. τὸ χ. γυρίζουσι καὶ κλαῖσι I. 228. κριθάρια ταις καὶ μ. λίσσι I. 234. μὲ κ' ἐκείνου M. 235. ἀσπρότερες B.

- Διότι μὲ τὰ χέρια ταις τὰ κάβαλα ζημόνου,*
Τὰ πλάττουν βοῦδοκούτζουρα σιὸν ἤλιον τ' ἀπλώνουν,
Καὶ σὰν ξηρανθοῦν ὕστερα σιὸ σπῆτι τὰ συνάζουν,
 240. *Καὶ μερδικὸν τῶν ὄρφανῶν καὶ τῶν χηράδων βγάζουν.*
Ἵ ψυχικὰ ποῦ κάμνουσι, νᾶχετε τὴν εὐχὴν τους,
Καὶ κάβαλα μοιράζουσι γιὰ τὴν μαυροφυχὴν τους.
Οἱ ἄνδρες ἄλλοι περπατοῦν σιὸν κοῦρσον καὶ κλεψίαις,
Καὶ ἄλλοι σᾶλλους πολεμοῦν, νὰ κάμουν ἀπιστίαις·
 245. *Ἄλλος ἀλλοῦθι περπατεῖ, νὰ εἶρη τι νὰ κλέψη,*
Καὶ ἄλλος ἄλλον καρτερεῖ διὰ νὰ τὸν φρονεύσῃ,
Ἄλλος τὸν πύργον του κρατεῖ, νὰ μὴν τὸν πιόσῃ ἄλλος,
Καὶ ἄλλος ἄλλον κυνηγᾷ καὶ ἄλλον πάλιν ἄλλος,
Καὶ γείτονας τὸν γείτονα, κουμπάρος τὸν κουμπάρων,
 250. *Καὶ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν, τὸν βλέπει σὰν τὸν χάρον,*
Καὶ ἄλλος φονικὸν χρωστᾷ καὶ ἄλλου χρεωστοῦνε,
Εἰς ἄλλον φίλοι τάζονται καὶ ἄλλον ἀπιστοῦνε,
Ἄλλος γυρεύει ἀδελφὸν καὶ τὸν πατέραν ἄλλος,
Καὶ ἄλλος πάλιν πάππον του καὶ τὸν προπάππον ἄλλος,
 255. *Καὶ ἄλλος πρῶτον ξάδελφον καὶ ἄλλος ἀνεψιόν του,*
Καὶ ἄλλος ἄλλον συγγενῆ καὶ ἄλλος τὸν υἱόν του,
Γιατὶ ὅσοι πηγαίνουσι σιὸν ἄδη σκοτωμένοι,
Καὶ δὲν τοὺς ἐδικαιώσουσι, μεινέσκουν κολασμένοι·
Δὲν θέλουν νὰ ἀλλάξουσι, δὲν θέλουν νὰ πλυθοῦσι,
 260. *Καὶ μήτε μπαρμπερίζονται ἂν δὲν δικαιωθοῦσι·*
Τοὺς βλέπεις μὲ τὰ γένεια καὶ καταλερωμένους
Σὰν βρικόλακους ἄγριους καὶ πάντ' ἄρματωμένους·
Καὶ γέρονς ὄγδοήκοντα χρονῶν καὶ παραπάνω
Τοὺς βλέπεις μὲ τὰ ἄρματα καὶ τὰ βαστοῦν ἐπάνω·

237. τους M. B. ζημιόνουν B. 238. πλάθουν B. 239. ξηραθοῦν
 B. σιὰ σπῆτια L. 243. σιὰ κοῦρσα B. κλεψίαν L. 245. ἀλλοῦθε
 M. 246. φονέψη M. 252. πατέρα M. 255. ξάδελγον, ἄλλος B.
 256. συγγενῆν B. 262. καὶ καίβ' ἄρματομένους B. 264. ἀπάνω B.

265. Τὸ κύτασμα' τους ἄγριον, ἄσχημη Φεωρία,
 Καὶ μάτια ἔχουν κόκκινα καὶ νύχια σὰν Φηρία.
 Ἄν ἀποθάγη καὶ κανεὶς ἀσκότωτος, τὸν κλαιγοῦν,
 Ἄσκότωτον ἀμάτωτον ἀδικίωτον τὸν λέγουν,
 Τὸν κλαίγουσι καὶ σκούζουσι, γιὰτὶ δὲν ἤμποροῦσι
270. Μηδὲ ἐλπίζουσι ποτὲ τὸν χάρον νὰ εὔροῦσι,
 Διὰ νὰ τὸν σκοτώσουσι καὶ νὰ δικαιωθοῦσι,
 Νὰ πάρουσι τὸ δίκιο τους, νὰ παρηγορηθοῦσι.
 Γιὰ τὰ παιδιά τὰ μικρὰ ὁπότεν γεννηθοῦσι,
 Χυλόπταις μοιράζουσι, γιὰ νὰ τὰ εὐχηθοῦσι·
275. Στὴν πύρταν ὅλοι τρέχουσι καὶ τουφεκιάς βαροῦσι,
 Καὶ νὰ τοὺς βγάλουσι χυλὸν νὰ φᾶσι καρτεροῦσι·
 Ἐκεῖ καὶ χήραις τρέχουσι καὶ καλομοίραις πᾶσι,
 Νὰ τὸ καλομοιράνουσι, χυλόπταις νὰ φᾶσι.
 Αἱ καλομοίραις λέγουσι, καλῶς ἦλθε νὰ ζήση,
280. Νὰ γένη καλὸ στάρματα καὶ τοὺς ἐχθροὺς νὰ σβύση.
 Αἱ χήραις πάλιν στέκονται σὰν παραπονεμέναις,
 Καλαῖς εὐχαῖς τοῦ δίδουσι κ' ἐκείναις αἱ καῦμέναις,
 Ἡμεῖς ἄνδρα δὲν ἔχομεν, γιὰ νὰ τὸ τουφεκίσῃ,
 Μόν' ὁ Θεὸς, ποῦ τόδωσε, νὰ σᾶς τὸ τουφεκίσῃ.
285. Τοὺς ξένους ὅταν τίχῳσι στὸν τόπον τους νὰ πάγουν,
 Κουμπάρους τοὺς ἐκάμνουσι, καὶ τοὺς καλοῦν νὰ φάγουν,
 Καὶ ὅταν θέλει νὰ ἐβγῆ ὁ ξένος, τὸν κρατοῦσι,
 Καὶ ὡσὰν φίλοι τοῦ λαλοῦν καὶ τὸν ἐνουθετοῦσι,
 Κουμπάρε, λέγουσιν, ἡμεῖς θέλομεν τὸ καλὸν σου,
290. Καὶ τοῦτα, ποῦ σοῦ λέγομεν, βάλε τὰ στὸ μυαλὸν σου,
 Καὶ ἐβγαλε τὴν φέρομελην, γελέκι καὶ ζωνάρι,

268. ἀδικίωτον τὸν λέσι L. 274. χυλείταις M. item vs. 278.
 375. τουφεμιαῖς M. τουφεκῆς B. 283. νὰ σᾶς M. τὸν B. 284. Μοῦ
 B. τὸν B. 285. πᾶσι L. 286. φᾶσι L. 288. τὸν M. σὰν φίλον τὸν
 καθοδηγοῦν καὶ τὸν ἐνωθετοῦσι L. 290. τοῦτο L. μυαλὸ M. μυα-
 λόν L.

- Καὶ τὸ βρακὶ μπορεῖ κανεῖς ἐχθρὸς νὰ σοῦ τὸ πάρη,
Καὶ νὰ σὲ γθύσουσιν ἐχθροὶ, νὰ σοῦ τὰ πάρονν ἄλλοι,
Ζημίαν φέρνεις εἰς ἡμᾶς καὶ ἐντροπὴν μεγάλη·
295. Γιὰ τοῦτο, κορυμπαροῦλι μου, σωσιὰ νὰ σοῦ τὸ ποῦμεν,
Καὶ φέσι καὶ ποκόμισον νὰ φήσῃς ἀγαποῦμεν,
Καὶ τὰ παπούζια βγάλε τὰ, τί χρειάζονται σεσένα,
Ἐτώρα εἶσαι σίγουρος, μὴ σκιάζεσαι κανένα·
Καὶ εἶτι τὸν ταλαίπωρον τὸν ξένον τὸν ἐγδύνουν,
300. Κατάσαρκον οἱ ἄσπλαγχνοι νὰ τρέχη τὸν ἀφήνουν.
Ἄν τύχη καὶ καμμιά φορὰ καρὰβι νὰ ξεπέσῃ,
Ἐπὸ ταῖς ἀμαρτίαις του, σιὸν τόπον τους νὰ πέσῃ,
Φραντζέζικον, Σπανιόλικον, Εγκλέζικον ἢ ἄλλο,
Ἡ Τούρκικον, Μοσκόβικον, μικρὸν ἢ καὶ μεγάλο,
305. Καθένας τὸ μερίδι του εὐθὺς νὰ πάρη θέλει,
Καὶ ταῦλαις τὸ μοιράζουσι, καθόλου δὲν τοὺς μέλει.
Ἄνθρώπους δὲν ἐντρέπονται, θεὸν καὶ δὲν φοβοῦνται,
Πτωχοὺς δὲν εὐσπλαγχνίζονται, τοὺς ξένους δὲν
λυποῦνται
- Πολλὴν ἔχουν ὠμότητα καὶ θηριογνωμίαν,
310. Δὲν ἔχουν ὁμοιότητα ἀνθρώπινην καμμίαν·
Ἐτιοῦτοι μαγαρίζουσι τὸν τόπον ποῦ πατοῦνε,
Γιατὶ καὶ τὸν διάβολον κοντὰ τους τὸν κρατοῦνε,
Αὐτοὶ τὴν Μάνην τὴν λοιπὴν τὴν κακονοματίζουν,
Καὶ ὅπου πάγουν τὸνομα αὐτῆς τὸ μαγαρίζουν,
315. Γυναῖκες, ἄνδρες, γέροντες καὶ τὰ μικρὰ παιδία
Δὲν ἔχουσιν ἀπάνω τους ἀνθρώπου μυρωδία·
Μὲ τούτους ὅποιος γενθῆ, βέβαια μαγαρίζει,

294. φέρνεις M. φέρει L. 297. χρειὰ κάμνουν σένα L. 298. νὰ τῶρα-μὴν L. 301. καμμίαν φορὰν L. 302. ἀμ. τους M. 304. Τούρκικον ἢ Μοσχ. L. 305. μερίδιον M. μοίραδι L. του νὰ πάρη γέμον θε-λει M. B. 306. του μοιρ. L. μέλλει B. L. 312. βαστοῦνε M. 316. ἐπά-νω M. μυρωδιαν B. 317. γεντῆ B. γενθεῖ M.

- Καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ κόλασεν καὶ δὲν τὸ ἐγνωρίζει.
 Μηδὲ χαιρετισμὸν κανεῖς δὲν πρέπει νὰ τοὺς δίδῃ,
 320. Ἄλλὰ νὰ φεύγῃ ἀπ' αὐτοὺς ὡσὰν ἀπὸ τὸ φίδι.
 Οἱ Τζιμποβιῶτες μοναχὰ εἶναι καλοὶ ἀνθρώποι,
 Τοὺς μαρτυροῦν τὰ ἥθη τοὺς καὶ οἱ καλοὶ τοὺς τρόποι,
 Στὸ φανερὸν πραγματευταὶ καὶ στὸ κρυφὸ κουρσάροι,
 Μικροὺς μεγάλους ἄνεμος καὶ λίγνη νὰ τοὺς πάρῃ.
 325. Πλὴν ταῦτα ὅλα γίνονται ἀπὸ τὴν ἀπειθείαν,
 Αὐτὴ πάλιν προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀμαθείαν,
 Ἐκ τὴν αὐτὴν προέρχεται καὶ ἡ ἀσυμφωνία,
 Καὶ ἡ ἐπικατάρατος ἡ δεισιδαιμονία.
 Πῶς τάχα τὴν παππουδικὴν κρατοῦν ἐλευθερίαν,
 330. Καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ πολλὴν μωρίαν,
 Καὶ δι' αὐτὸ δὲν θέλουσι νὰ πείθωνται εἰς ἄλλους,
 Μηδὲ ἀκολουθοῦν ποτὲ συμφώνως τοὺς μεγάλους,
 Ἄλλ' ὅταν τις ἀλλόφυλος ἂν ἔθελε θελήσῃ,
 Νὰ ἔλθῃ στὴν πατρίδα τοὺς, γιὰ νὰ τοὺς πολεμήσῃ,
 335. Ἐτότες συμφωνοῦν εὐθὺς καὶ τρέχουν σὰν θηρία,
 Νὰ δείξουν τὴν ἀνδρείαν τοὺς καὶ τὴν παλικαρία.

319. Μηδὲν B. 321. Τζιμποβιῶτες B. Τζιμποβίταις L. 323. φανερὸν πραγματευταῖς L. 324. ἀνχμὸς νὰ L. 329. στὴν.

Historie om Mani, dets Sæder, Byer og Produkter.

Et stort Bjerg findes paa Morea i Landet Lakonika, ligesom Pieria; Taygetos kaldte de gamle Spartiater det, og Maniaterne kalde det Makrino=Ilias (Lange=Ilias). Der er endnu flere andre Bjerge, mindre end dette, fra Kap Matapan indtil nær derved: til disse Bjerge flygtede de stakkels Spartiater, og det er dem, som nu kaldes Maniater. For at frelse Livet og Friheden byggede de Stæder paa Bjergene og mange Landsbyer. Det var imod deres Natur at blive Slave=Trælle, men at være frie, fordi de ikke vare Trælle, men de vare Sparta's ægte ulykkelige Sønner 1) og fribaarne og kampvante. Derfor byggede de Stæder paa Bjergene og Landsbyer, og leve indtil den Dag idag er i Frihed. Disse's Historie vil jeg skrive og berette om deres Stæder og Skikke, Produkter og Landsbyer.

Hundrede og sytten ere samtlige Byer, som bære Baa=ben og besidde Frihed, men det er vanskeligt at kunne angive dem noiagtigt med Navn, med mindre jeg deler dem; og derfor altsaa er det nødvendigt, at vi inndeles Mani blot i tre Dele. Den østlige Deel hedder Nedre=Mani, de to andre vestlige Ydre= og Mellem=Mani. Nu ville vi da beskrive hver Deels Produkter, Stæder, deres Sæder og Alting, det Ene efter det Andet.

Dg først lader os begynde med Nedre=Mani, som frembringer megen Bomuld og Ugernkapsler (Belanidi) 2) og har fire og fyrrethve Stæder; see her nævne vi ogsaa Navnene i deres Orden: Tzikalia, Kalonji, Pachianika og Lagia, en stor og smuk Stad, meget god og hellig, Liontaki, Dimaristiko, Driali og Niphi og Korogianika, ligesom en ulykkelig Brud; Gonea, Bata, Kotrona og eet Phlomochori, og Skalkotianika og Niganochori, Lufadika og Kavalos, Ghimara og Skutari; denne skinner blandt de andre Byer som en Maane; Bachos og Paliokalisa, Parasiros, Karea og Tzerova og Krioneron, kald ligesom Nordenvinden, Skiphianika og Polova og Siderokastrites, Miniakova og Kavti og Polikaravites, Maratea, Banisa, Skamnaki og Riochori, Pelala, Turkanika og Karvelochori, Limni og Limpardo, Brinisa og Melisi, Lagi, nu Tzanetropolis ved Marathonisi. Disse ere samtlige Byer i Nedre=Mani og alle disse erkjende een som deres Herre, Tzanet=Bey den Beundringsværdige, som byggede Melisi og en smuk Stad ved Marathonisi; hans Bedstefaders Slægt kaldes Grigorakis og hans Fædrenetitel var Kapitanakis. Dog nu ville vi gaae over til det øvrige Mani og siden igjen tale om Nedre=Mani.

Fra Kelepha og der henimod Kalamata er Zigos, Milia, Andruvista og hele Zarnata, og Strækningen indtil det Hellige Sion kaldes Ødre=Mani; det frembringer Silke, megen Olie og Skarlagensbær 3). Det har frygtelige Bjergpæser og vilde Dale, og det har beundringsværdige Stæder og mægtige Landsbyer; sex og fyrrethve ere de, baade Stæder og Landsbyer; det er nødvendigt nu at angive dem med Navn: Pigadia og Selisa, Mantinies er der to af, Trikozova og Doli, ogsaa af dette igjen to, Varusi, Kampos, Gastises og endnu Malta, Brita og Nerova ere alle i Zar=

nata; Tzeria og Kalivos, Zechori, Skardamula, Prastiu og Viasinova og hele Vaidiniga, dette og Andruvija og hele Pulia findes ved Foden af Lange=Elias. Herfra og videre frem vil jeg nu begynde og opregne Zigos's og Melinkos's Stæder: foran er Leutros, og derefter Niochori, og Pirgos, Phoradopistos, Dlosfa, Taniphori, og derfra Rhinklia og Staden Bazio, endvidere Kostroni og Logua og den store Stad; den er midt i Zigos, man kalder den Blåa og beundrer den formedelst den megen Meelpap, som den spiser; og Nomigis, det lovløse, høiere op og videre frem, og der i Nærheden Kutupharis lidt videre frem, Kanfadia er videre frem og længere frem Puliana og videre frem Bitulos i det nordlige Mani. Yderst er Kelepha, det har ogsaa et Kastel, men alligevel er det øde og har Intet. Dette er Zigos's Stæder og Landsbyer. Nu maae vi da ogsaa tale om Milia, og strax vil jeg begynde med Hizina og jeg vil stige op til Theuses for at besøge det, for ogsaa at beskrive deres Stad, Kastania er dens Navn, og for strax at gaae ud af den og flygte fra dens Nærhed, for at komme til Arachova, det meget berygtede, der findes skjult i en Høye=Dal, og for derfra ogsaa at komme til Sikopaterne, Gedekidtyvene og Nattevandrerne, for at beskrive deres Stad, disse Kidæderes, Hulebeboeres, Muuldyrtyves og Gedemorderes 4) Stad, der bestaaer af tre Dele og kaldes Milea; og en Hjerdingvei derfra er ogsaa Giarbelea. Disse ere Milia's vestlige Byer; de øvrige ere nordlige i den bageste Deel. Foran ligger Kastaniga, berømt i Slagene; ogsaa i Tyrkiet nævnes det, om det end er beruset; det fattige Selegudi, Koffina=Luria (de røde Remme), den Hellige Mikolaos og tvende andre Landsbyer, den ene hedder Malgina, den anden Archontiko, og indtil derhen strække de sig; der er ingen andre Byer mere. Ydre Mani indbefatter fire Eparchier og har fem Bispedømmer og syv Kapitanier, Zar=

nata's og Andruwista's og een i Milea og Melzini's i Zigos, der er ingen anden mere. I Zarnata findes to Kapitanier eller, rettere sagt, ere de Tyrannier, det ene i Tri-fogova, Kapitan Georgakis's, og det andet er i Kitries, Herr Kumunturakis's, og eet i Andruwista, Kapitan Trupakis's og et andet i Zigos, Kapitan Christakis's; og i Milea er der endog tre Kapitaner og to andre findes ogsaa i Nedre-Mani: Kivelos er i Melia, Durakis i Kastania, Venekhanakis sidder i Lille-Kastania. Alle disse erkjende som deres Overmand og som deres første Anfører og som deres bedste Mand Helten Tzanet-Bey, den beundringsværdige Mand, Fædrelandets faste Støtte, de Faderløses Fader. I hele Mani og i Lakonia bor han være første Hersker og have Overbefalingen, fordi han er gjestfri og en stor Fædrelandsven. I Mani gjør han Ting, som ingen Anden gjør, en Klokke i hans Palads giver Tegn til Aftensmaaltidet; jeg har seet den med mine Dine, det er ikke Løgn 5); og alle de, som høre den, gaae dristigen og spise ved hans Taffel og gaae mættede bort. Fattige og Fremmede elsker han, sit Land beskytter han og de Onde forfølger han, dem opløser han som Salt; og derfor adlyde baade Gamle og Unge ham og hele Mani og Kapitanerne, ene med Undtagelse af denne Herr Kumunturakis, som holder af at være i sit Land som en Høg og at plage de Fattige og rove deres Guds for at fortære det med sin Frue, at Landet skal sukke. Ogsaa det øvrige Mani havde han Lyst til at underlægge sig for at tage deres Dlje og rove Silken, og han haabede at trænge ind i Milea for at tyrannisere, han ventede ogsaa at tage Marathonisi, ved Tyrkiet ventede han at bringe Mani til at bære og alle dets Øvrigheder, for at underlægge sig dem. Han bragte en Landhær og til Kysten en Flaade, og fra Andruwista begyndte han med det ene Sted efter det andet. Men dog modte ham fjæffe

Unglinger og frygtelige Hovedsmænd droge ud imod ham; ved Skardamula kom de i Haandgemæng, der mødte de ham og ligesom Løver sprang de paa dem; een jog hundrede, hundrede jage tusinde og de adspredte dem for Binden og gjorde dem ulykkelige. Og bævende flygtede han med Landhæren og forlod ved Kysten den stakkels Seraskier, og hans Hæser rystede, indtil han kom i Baaden og af Skrak fyldte han Bugerne. Dersom dengang Tzanet-Bey havde villet røre sig lidt og ikke været ligegyldig, havde Kumunturis ikke kunnet holde sig i Kitries, ikke heller i Zarnata, ikke engang i Kalamata, men han vilde igjen have følt det, igjen have seet Slaveri, ligesom dengang han sendte ham bort i Slavefængslet (Bagnio) med Magt; men han havde Medlidenhed med ham og sagde: „Hvad bryde vi os derom? Lader ham slippe til hans Land for at gjøre hvad han vil.“ Saaledes er i Baaben Nedre- og Ydre-Mani, for sine Benner døer det og Fjenderne bider det; men gid de ikke fivedes med hverandre og den Ringe erkjendte og ærede den Store, og der ikke skete Mord og Røverier og Tyverier, og gid de ikke ødelagde baade Huse og Kirker, men jo før jo hellere bleve enige og lob som vilde Dyr for deres Fædreland og Friheden! Ak, at maniatiske Brodre, naar J gjorde een Ting, saa blev ogsaa jeg en Maniat, jeg vilde give Eder det skriftlig! Gid J vilde oprette i Eders Land een eller to Skoler; disse kunde tilveiebringes uden Banfælighed, at Eders Præster kunde lære og befries for deres Blindhed, for at de kunde undervise Folket og vejlede det, at Eders Dyrigheder lærte at styre de Andre og de Ringe adløde de Første og Store. Og da skulle J see, med hvor stor Lethed Skolerne give Eder Fordeel og Nytte, for at Eders Land skal blive æret, at Stæderne skulle være rolige, at der skal være Fred i Landsbyerne og det Onde udryddes, for at ogsaa J skulle

omtales og æres overalt. Men dersom I ikke ville, saa gaaer til Grunde! Og jeg er meget bedrovet og flygter sorgmodig og fra Eders Fædreland gaaer jeg bedrovet bort. Med dyb Sorg i Sjælen og Frygt i Hjertet gaaer jeg til Theuria og til Kafavulia, for at beskrive Eders Fædreland, for ikke at spille Tiden, for at berette om deres Stæder, Landsbhyer, Sæder og Produkter.

For at begynde lige strax uden Nølen, da ere de sex og tyve baade Stæder og Landsbhyer. Den første er Tzimova, en smuk og stor Stad; den har ogsaa en Kapitan Karamichalis, og ovenfor den nær ved Bjergets Fod findes en anden lille By, der hedder Kuskuni, Krilianika, Skiphianika, Pirgos, Charia, Driali, Paliochora og Gremos og den anden, Bampaka, og en anden hedder Brifi, Kaphrina og Marina, Kulumi kalder man en anden og atter en anden Mina; det taarnrige Kita og Nomia ligedan, Stavri og Kechrianika og en anden By Kunos, Dvre- og Nedre-Bulari, Dri og Ripula, Bastia og Allika, disse ere de samtlige, og Mellem-Mani kaldes de og ere alle i Rad. Bagtler og — 6) er deres første Produkt; Træ, Brænde eller Qvist er der ikke en eneste af, de finde ikke Skygge, hvorunder de stakkels Folk kunde hvile. Vand fremkommer ingensteds i hele Mellem-Mani; den eneste Frugt, som det frembringer, er Bonner og tort Byg. Dette saae Qvinder, Qvinder høste det, Qvinder bringe Negene sammen i Løen, Qvinder udtværse det med deres nøgne Fodder, Qvinder ene kaste det med deres Hænder, Qvinder bære det nøgne paa deres Ryg, de aflægge de gyldne Klæder for ikke at fordærve dem; formedelst den stærke Hede og Solens Brand bevæger sig deres Tunge lig en gispende Hunds; deres Hænder og Fodder ere haarde som Skildpaddens og tyfhudede. Om Natten trække og dreie de Haandqværnen og græde, de male

Bygget og synge Klagesange 7), og tidlig om Morgen
 gaae de halvnoget ud med Kurvene, de løbe til Grofterne
 og gaae efter Møg, der hvor deres Dyr gaae til Banding
 og drikke og holde deres Middagsbro og kaste deres Skarn.
 Derhen løbe ogsaa hine og søge Hestemøg, fordi de med
 dette fuge de Mudler, som de spise. Dem seer Du da hvi-
 dere end Kragerne, endnu pærere end Evinene; thi de ælte
 Hestemøget med deres Hænder, de danne det i Blokke 8)
 og udbrede det i Solen, og naar det er torret, samle de det
 derpaa i Huus, og Noget deraf bortgive de til de Faderløse
 og Enferne. O store Belgjerninger, som de gjøre! Gid I
 maatte faae deres Betsignelse! Hestemøg uddeler de for deres
 stakkels Sjæl! Mændene gaae omkring nogle paa Roveri og
 Tyveri, og den ene fører Krig imod den anden, for at be-
 gaae Troløshed; den ene gaaer etsteds omkring, den anden
 andensteds, for at finde Noget at stjæle, og en passer paa
 den ene, en anden paa den anden for at dræbe ham, en
 anden bevogter sit Taarn, for at ikke en anden skal bemægtige
 sig det, og den ene forfølger den anden og en anden igjen
 en anden, og Naboen sin Nabo, Fadderen sin Fadder og
 Broderen sin Broder, han seer paa ham som paa Døden;
 og den ene er forpligtet til et Mord og de ere i Gjæld der-
 for til en anden 9); den ene love de Venstabe og imod den
 anden ere de trolose; den ene søger (Hævnen for) en Broder
 og en anden for sin Fader og atter en anden for sin Bedste-
 fader og for sin Oldefader en anden, en anden for en Fæt-
 ter og en anden for sin Brodersøn og en anden for en anden
 Frænde og en anden for sin Søn; thi alle de, som dræbte
 gaae til Hælvede og som de ikke hævne, forblive fordømte 10).
 De ville ikke skifte Klæder, de ville ikke vaskes og de rage
 sig ikke, hvis de ikke hævne sig; Du seer dem med Skæg og
 snavsede ligesom vilde Vampyrer og altid bevæbnede; ja Ol-

dinge paa firfjndstyve Aar og derover seer Du med Baaben, som de bære paa sig. Deres Blik er vildt, deres Udseende stygt og røde Dine have de og Negle som vilde Dyr. Naar Nogen doer uden at være dræbt, saa begræde de ham, udræbt, ublodig, uhævnet kalde de ham; de begræde ham og ere bedrøvede, fordi de ikke kunne og ikke haabe nogensinde at finde Døden for at dræbe ham og hævne sig, for at tage deres Aet og troste sig. I Anledning af de smaa Born, naar de blive fødte, uddele de Brodkager, for at de skulle velsignes. Alle løbe til Døren og gjøre Flintestud og vente at bringe dem til at komme ud og faae Mødler at spise. Derhen løbe Enfer og de Lykkelige (giste Koner) gaae derhen for at lykønske det, for at spise Brodkager. De Lykkelige sige: „Han være velkommen! Gid han maa leve og blive god i Baaben og udrydde sine Fjender!“ Enferne staae afsides ligesom jamrende; ogsaa de Stakler give Barnet gode Dussler: „Vi have ikke nogen Mand, som kan skyde det hjel; maatte da kun Gud, som har givet det, skyde Eder det hjel!“

Naar Fremmede tilfældigen komme til deres Land, gjøre de dem til Faddere og indbyde dem til Maaltid. Og naar den Fremmede vil gaae bort, saa holde de paa ham og tale til ham som Venner og formane ham. „Fadder“, sige de, „vi ville Dit Bedste og det, som vi sige Dig, indprænt i Din Hjerne; tag Din Troie, Din Vest og Dit Belte af; ogsaa Bugerne kan en eller anden Fjende fratage Dig, og naar Fjender plyndre Dig, naar Andre fratage Dig disse Ting, bringer Du os Skade og stor Skam. Derfor min lille Fadder, for at sige Dig det reent ud, vi ønske, at Du ogsaa lader Din Hue og Din Skjorte blive her, og træk Dine Eko af, hvad nytte de Dig? Nu er Du sikker og behøver ikke at være angst for Nogen“. Og saaledes plyndre de

den ulykkelige Fremmede, de Ubarmhjertige, og lade ham løbe afflædt indtil Skindet.

Naar det ogsaa engang hændes, at et Skib strander og for sine Synders Skyld bliver drevet til deres Land, hvad enten det er fransk, spansk, engelsk eller et andet, eller tyrkisk, russisk, lidet eller stort, vil Enhver strax tage sin Deel deraf, og de dele det i Planke, det ansøger dem slet ikke. De skamme sig ikke for Mennesker, og Gud frygte de ikke, med Fattige have de ingen Medlidenhed, over de Fremmede ynkes de ikke, de have megen Grusomhed og Dyriskhed, de have ingen Lighed med Mennesker. Disse besmitte det Sted, som de betræde, fordi de endog holde Djævelen nær ved sig; disse bringe det øvrige Mani i Banrygte, og hvor de gaae hen, besudle de dets Navn; Qvinder, Mænd, Oldinge og de smaa Børn have ikke et Menneskes Bellugt (Præg) paa sig; den, som spiser med dem, forsynder sig sikkerlig og fordømmer sin Sjæl uden selv at vide det. Ingen maa hilse dem, men flygte for dem ligesom for Slangen. Kun Tzimovioterne ere stikkelige Mennesker; for dem vidne deres Sæder og deres gode Manerer; aabenlyst ere de Kjøbmænd og i Smug Sorovere. Gid Binden maatte føre dem, store og smaa, bort som Alvner! Dog alt dette kommer af deres Ulydighed, og den opstaaer igjen af deres Uvidenhed, af den udspringer ogsaa Uenigheden og den fordomte Døvertro. Selv maaskee det, at de bevare den nedarvede Frihed, er ikke Andet, end megen Daarskab, og derfor ville de ikke adlyde Andre og følge aldrig samdrægtigen de Store. Men naar nogen Udlandning fik i Sinde at komme til deres Fædreland for at bekrige dem, saa gjorde de strax fælles Sag og lob som vilde Dyr for at vise deres Mandhaftighed og Tapperhed 11).

Anmærkninger.

1. (B. 7. S. 13). Naar Forfatteren paastaer, at de, som nu kaldes Maniater, ere Efterkommere af de gamle Spartaner, saa stemmer dette overeens med en, efter Reisendes Beretning, blandt Mainoterne selv temmelig udbredt Tradition. Men om man end antager, at der endnu i det tiende Aarhundrede paa et enkelt Punkt i den Strækning, som nu udgjør Maina, havde holdt sig en Rest af den gamle Befolkning iblandt de dem overalt omgivende slaviske Stammer*), saa er det dog aldeles afgjort, at de nuværende Maniater med ligesaa lidet Grund kunne kaldes „Spartas ægte Sønner,“ som de øvrige Nygrækere, saa meget de end selv prale af deres Herkomst, kunne ansees for ægte Efterkommere af de gamle Hellener. Allerede de mange i Digtet selv forekommende slaviske Bynavne afgive tilstrækkeligt Vidnesbyrd om det slaviske Elements Overvægt, og Blodet er blevet endnu mere blandet ved de paa Slavernes Invasion følgende frankiske, albaniske og andre fremmede Indvandring og Occupationer. Det vilde føre for vidt her at gaae dybere ind paa dette Spørgsmaal; jeg maa derfor nøies med at henvise til Undersøgelserne derom i Manso's Sparta B. III, 2ter Th. S. 141 ff., Zinkeisen's Geschichte Griechenlands Th. I S. 769 ff. og Fallmerayer deels i hans Skrift om Morea i Middelalderen 1ste B. S. 240, deels og især i en i Maret 1835 udgiven Afhandling: Ueber die Entstehung der heutigen Griechen S. 71 ff. Besynderligt ■ det, at man har

*) Constantin. Porphyrog. de administr. imperii c. 50. Ἰστίον ὄτι οἱ τοῦ κίστροῦ Μάνης οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν προζήθεντων Σκλάβων, ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιωτέρων Ῥωμαίων, οἳ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἐντοπίων Ἕλληνες προσαιγορεῦνται.

villet hente et Beviis for Mainoternes helleniske Oprindelse af enkelte locale Sagn, der, sjøndt meget svagt og saa at sige blot ved Navnens Lighed, minde om de gamle hedenske Guddomme, navnlig Nereiderne (Buchon I. p. XXIX not. Fauriel Chants populaires de la Grèce moderne I. p. LXXXV). Troen paa Nereider (*Νεραίδες, Ἀνεραίδες, Καλαίς Κυράδες, Καλαὶ Ἀρχόντισσαι*) er udbredt næsten over hele Grækenland (Korais's *Ἀτακτα* II p. 257 sq., L. Ross's Rejse på den græciske Inf. B. III. S. 45 ff. og S. 181).

2. (B. 30). *Βελανίδια* (vallonnée, vélanède), Kopperne eller Skaalene af quercus ægilops. Af dette Produkt, der bruges i Farverier og Farverier, udføres aarlig en stor Mængde fra Grækenland, især fra Maina: s. Manso S. 175, Ross I. S. 128 f.

3. (B. 60). *Πρινοκόκκιον*, coccus ilicis, Kernes- eller Skarlagensbær, et bekjendt Farvestof, nævnes ogsaa af Rejsende som en betydelig Udførselsartikel fra Maina (Manso f. St.).

4. I B. 98 har Buchons Text en mærkelig Variant, der giver god Menning: „Krudtædernes i Kamp og Krig," hvorved betegnes Dovehalse eller vilde Krigere og Slagsbrødre. Rigende Udtryk findes i Folkesangene f. Ex. (Fauriel T. I. XXIX. p. 158): *Τρωῶν τὴν παραούτην σὰν ψωμί, τὰ βώλια σὰν προσφάγι* om Klephter: „De æde Krudt som Brød og Rugler som Smul." Iøvrigt er jeg ingenlunde sikker paa, om Alting i Versene 90—100 er oversat rigtigt; i Udstilligt har jeg maattet gjette mig frem. Selv med Ord, som i og for sig ikke ere vanskelige, kan man være i Forlegenhed; saaledes kan *τρουπάδων* vel ogsaa betyde Indbrudsthye eller Vanditter, ikke at tale om, at der i Maina findes en Flække, der hedder Trupa.

5. (B. 131 f.). Det er bekjendt, at Brugen af Klokker, især Kirkeklokker, har været forbuden Grækerne, i al Fald paa Fastlandet, under det tyrkiske Overherredømme; Undtagelser fra eller Overtrædelser af dette Forbud vare sjældne og Tegn paa betydelig Magt og Anseelse; en saadan Undtagelse fremhæves da her som noget Mærkværdigt, ja næsten Utroligt, hvorfor For-

fatteren har fundet det nødvendigt at forsikre, at han har seet dette Særlyd med egne Øine. Iøvrigt var det tyrkiske Overherredomme i Maina for det meste kun nominelt og indskrænke sig selv efter Grækerne's uheldige Opstand i Maret 1770 til en ikke betydelig aarlig Tribut og til, at den af de Indfødte af deres Midte udnævnte øverste Kapitan blev bekræftet i sin Værdighed af Sultanen under Navn af Bey, hvilken Titel blev føiet til Døbenavnet, som Tzanetbey, Petrobey. Under ham stode de andre Kapitaner eller af Folket valgte militaire og civile Befalingsmænd over Byerne og Distrikterne (Maurer I. S. 70 ff. og S. 178 ff.).

6. (B. 212). Af de tidligere Udgivere betragtes *Ἠορίκια καὶ Φραγκόσουκα* som Bynavne og disse anføres i al Fald af den tydske Oversætter, som om de vare de eneste af Forf. nævne Byer i Mellem=Mani. Men hele Sammenhængen viser, at det er Forfatterens Mening, at de ovenfor opregnede 26 Byer tilhøre Mellem=Mani, til hvilket Distrikt han gaaer over, efterat have talt om Landets to andre Dele; først at angive Byernes Antal til 26 og efter Opregningen af dem endnu at nævne to udenfor Ordenen, vilde være heist underligt, ligesom ogsaa at tale om Landets første Produkt uden at nævne Andet, end at det er et ufrugtbart Land. Som dette „første Produkt,“ har jeg da antaget *Φραγκόσουκα*, men veed ikke, hvad dermed betegnes. Efter Ordet tilbyder sig naturligviis først: „frankiske Figener,“ men denne Oversættelses Rigtighed maa meget betvivles paa Grund af hvad der strax efter siges, at der hverken findes Træ, Brænde eller Kvist i Landet, men kun Bønner og tørt Byg. Jeg har derfor ladet Ordet være uoversat.

7. (B. 228). *Μυρολόγια*, ogsaa skrevet *μυριολόγια*, ere egentlig Klagesange over Afdøde, der synges af Qvinderne ved den Afdødes Leie og ved Graven, hvor Skik og Brug fordrer, at den nærmest beslægtede Qvinde, mest Husstruen eller Moderen, istemmer Klagesangen efter en Melodie, der vel er forskjellig i de forskjellige Egne, men paa hvert Sted altid er den samme for deslige Sange. Ofte ere disse Sange improviserede Udbrud

af Smerten. De Viser, som Qvinderne synge under deres daglige og huuslige Gjæringer, have paa enkelte Steder hyppigen et lignende sørgmodigt Præg og kaldes derfor ligeledes *μυρολόγια*, og det er vel saadanne, der menes her. Faurel, der udførligere beskriver Klagesangene i Indledningen til sin Udgave af de græske Folkesange p. CXXXIII ff., omtaler den sidste Art saaledes: *Peut-être est-ce dans l'intention d'acquérir ce genre de talent, peut-être est-ce par une sorte de besoin instinctif d'attendrissement et d'émotions vives, que les villageoises de certains endroits de la Grèce s'exercent fréquemment, en plein air et dans les travaux des champs, à composer des myriologues de fantaisie, c'est-à-dire non obligés pour elles. Quelque-fois ces myriologues roulent sur des sujets réels, mais qui ne touchent point directement celle qui les fait, comme qui dirait sur la mort d'un voisin, d'un étranger: d'autres fois ils s'appliquent à des arguments purement hypothétiques ou même fantastiques, par exemple, à la destruction d'une fleur, à la mort d'un oiseau, d'un agneau ou de tout autre animal.*

3. (B. 238). I Texten staaer: *τὰ πλάτιον βοϊδοκούζουρα*, hvormed den tydske Oversætter vistnok har været i ligesaa stor Forlegenhed som jeg, men har redet sig ud deraf ved en uforstaaelig Oversættelse: „Sie formen ihn (den Mist) wie Dörsen—Eodten—Füße. *Κούζουρον* er Bullen af et Træ, Blot, Klods (Korais's *Αιακτα* I. p. 146) og dertil har jeg holdt mig i Oversættelsen, men ikke vidst, hvad jeg skulde gjøre med *βοϊδο*.

9. (B. 251). Dette Sted faaer Lys ved hvad Maurer I. S. 187 ff. beretter efter Dylhninger, han har faaet i Landet selv: „I Maina gjaldt en fuldstændig Næveret. Endog Drab var tilladt under visse Betingelser. Mordet kunde nemlig afsones med Penge, eller, naar Fornærmelsen var altfor stor eller den Fornærmede ikke vilde lade sig tilfredsstille ved Penge, saa tilstod man ham et, to indtil tre Mord: det vil sige, Fornærmerens Familie tillod den Fornærmedes Familie at tage Hævnen derved, at han ustraffet myrdede een, to eller tre af sammes

Slægtninge. Den, der var berettiget til Mordet, pleiede da at gribe enhver Leilighed for at gjøre Brug af sin Ret. Endog imod uskyldige Børn, tilmed af Mandkjønnet, pleiede man at øve Blodhævnen. Just af denne Grund pleiede man at beholde Sønerne hjemme og fornemmelig at anvende dem til Taarnenes Forsvar, for paa denne Maade at beskytte dem imod Blodhævnen. Deraf kommer det, at mange Søner først forlode deres Forældres Bolig i den senere Manddomsaldre, fordi de først da vare istand til at fordrive Magt med Magt. Man gif i Maina endog saa vidt, at man afsluttede særegne skriftlige Contracter angaaende denne Blodhævn*). Naar nemlig Noget var bleven fornærmet af en Anden og endnu ikke havde erholdt nogen Fyldestgjærelse derfor, eller han havde laant en Anden en Sum Penge, eller havde ellers gjort ham en Tjeneste og endnu ikke havde faaet nogen Erstatning derfor, saa pleiede et skriftligt Document at blive udstedet desangaaende og deri Creditor at blive bemyndiget til eet, to eller flere Mord i det Tilfælde, at Skyldneren ikke betalte den skyldige Sum eller ikke ydede den stipulerede Erstatning, med andre Ord, Creditor blev berettiget til i et saadant Tilfælde at øve Blodhævn imod Skyldnerens Familie og ustraffet at maatte dræbe een, to eller flere af dens Slægtninge. Det lange Skæg var et Tegns paa den endnu ikke udførte Hævn, ligesom et Tegns paa enhver Sorg. Derfor blev Skægget først afraget igjen, naar Blodhævnen var forbi eller Sorgen var tilende!"

*) En saadan skriftlig Contract, understrevet i Tzimova den 29de October 1828 af Medlemmerne af den bekjendte mainotiske Familie Mauro-michalis i Anledning af en Fride imellem dem findes hos Maurer I. S. 543 saaledes lydende: Vi Undertegnede love og ere ansvarlige for og give vore øvrige Slægtninge, Landsmænd og Bønder fuldstændig og uigenkaldelig Fuldmagt til at gjøre Alt, hvad de finde for godt og formaae, for at tilveiebringe Ro, Enighed og Fred. Og hvo som af os Undertegnede enten strax eller senere kommer med den ringeste Forandring eller Indsigelse, skal have alle Landsmænd, Slægtninge og Bønder imod sig, og vi skulle skyldbe dem 5000 Pjastre og to Mordere."

10. (B. 258). I Maina hersker den ogsaa hos andre Oldtidens og Nutidens Folk udbredte Tro, at den uhyvne Frænde ikke kan blive salig.

11. Megen Lighed med Beskrivelsen af Mainoternes Sæder og Tænkemaade i vort Digt har en i Maret 1834 kort efter Kong Otto's Ankomst digtet mainotisk Sang, da Mainoterne gjorde Oprør, fordi Regentstabet, for at gøre Ende paa den der herskende Næveret, vilde sløise de mangfoldige i Landet værende faste Laarne eller forandre dem til fredelige Boliger. Under den derved foranledigede Bevægelse havde Agitatorer bragt de Ietroende Mainoter den Tro, at deres Religion og Frihed var i Fare; deres Børn, hed det, skulde først døbes efter deres 12te eller endog 25de Aar, de selv skulde afvæbnes og tvinges til at betale en Tribut, den forhadte Karadsch, ligesom Rajaanerne under det osmaniske Herredømme. Disse deres Beflymninger, Kjærligheden til deres Vaaben og Laarne, ligesom til Næveretten overhovedet, stildros i den omtalte Folkesang, hvoraf en fransk Oversættelse meddeles her saaledes som den findes hos Maurer III. S. 303; Originalen har Maurer ikke meddeelt:

Voulez vous que je vous conte une histoire?
 Tous les villages de Sparte se sont accordés;
 Ils se sont tous réunis à l'effet de convoquer une assemblée,
 Et de garder leurs armes ou de mourir avec elles.
 Nous ne sommes pas des montagnards qui tiennent des drapeaux,
 Mais nous sommes habitués à tenir les armes.
 Voilà ce que nous avons dit, vieillards et enfans
 Parceque nous avons toujours vécu libres.
 Tous nous avons parlé, et tous nous avons dit un même mot.
 Juge étranger nous ne mettons pas chez nous, nous ne le voulons pas.
 Et si le Roi veut que nous le reconnaissons,
 Qu'il nous accorde trois demandes, que nous lui faisons.
 La première pour les armes, la seconde pour les dimes,
 Et la troisième c'est nos tours, qui contiennent la bravoure.
 Lorsque nous verrons nos tours démolies,
 Que ferons nous de notre vie? Ne ferons nous pas mieux d'aller nous
 noyer?

Pourquoi nous battons nous toujours? pour notre honneur
 Nous dépensons nos biens, et nous usons notre vie.
 Nous nous battons toujours l'un contre l'autre

Parceque le petit ne reconnaît jamais de grand.
 Chaque famille dans sa tour a son voisinage.
 Et une autre famille la haït et ne la veut pas près d'elle.
 Eloigné l'un de l'autre on est mieux aimé,
 Parceque lorsqu'on se réunit on est toujours en guerre.
 Tout étranger venu dans les villages de Sparte
 A vu les vieillards et les enfans armés.
 Tous l'admirent, parens et amis.
 Les Magnotts ne daignent jamais qu'on les appèle Rajas,
 Et d'être soumis, toujours tyrannisés;
 Car leurs femmes leur ont dit, qu'ils leur jeteraient des pierres
 Qu'elles ne voudraient ni les voir, ni les souffrir près d'elles.
 Nous préférons comme nos ancêtres mourir tous à la fois
 Car tels que nous nous sommes trouvés, tels nous voulons toujours vivre.
 Et nous mourrons tous comme Léonidas;
 Car la guerre n'est pour nous qu'un jeu.
 Vous nous avez envoyé des proclamations, mais nous ne les con-
 sidérons pas;
 Nous restons sous nos armes, et nous vous attendons ici.
 A douze ans vous voulez faire baptiser l'enfant,
 Et à 18 lui faire prêter le serment.
 Nous sommes tous habitués à la liberté.
 Et nous ne voulons pas être esclaves, pour nous tyranniser.
 Ce que nous vous écrivons ici n'est pas une fable;
 Nous tenons à cela de tout notre cœur.
 Nous avons ressenti une grande joie à l'arrivée du Roi,
 Qui est allé débarquer à Nauplie et dans toute la Morée
 Petits et grands nous nous réjouissions de cœur
 De ce qu'un Roi avait mis le pied sur le territoire Grec.
 Mais nous ne nous attendions pas à recevoir le Charatz.
 Nous espérions au contraire recevoir nos soldes.
 Voilà ce que nous sommes, et ce que nous lui demandons.
 Autrement nous lui refuserons ce qu'il prétendra de Vous.
 Mieux vaut souffrir, comme nos ancêtres;
 Car nous n'avons j'amaï été esclaves dans toute notre vie.
 Notre pays est pauvre, il n'a pas de revenus;
 Nous vous disions Roi, donnez nous si vous en avez,
 Voilà ce que nous Vous déclarons en résumé.
 Nous sommes dans notre pays, et venez nous trouver.
 Fin de l'histoire de Sparte.

Efterretninger

om

Odense Cathedralskole

for

Skoleaaret 1848—49.

Afgangsexamen.

Ved under 5te August f. A. at tilmelde Rector, at Professor Dr. Madvig allernaadigst var bleven udnævnt til de lærde Skolers Underviisnings=Inspector, tilkjendegav Ministeriet tillige, at det paalaae ham i denne Egenkab at udføre Controllen ved de lærde Skolers Afgangsexamen, hvorfor de Beretninger, som Rectorerne forinden Examens Afholdelse havde at afgive til Ministeriet, om hvor stort et Antal Candidater der agtede at indstille sig til hver af Examens tvende Afdelinger, fra Ministeriet vilde blive ham meddeelte, for at han derefter kunde udkaaste og igjennem Ministeriet meddele Rectorerne en Fordeling af Dagene, paa hvilke den mundtlige Examen i hver af Skolerne især skulde afholdes; fremdeles vilde der ved Udarbeidelsen af det specielle Examens=Schema være at tage Hensyn til, at Underviisnings=Inspectoren kunde gives Leilighed til personlig at overvære saa stor en Deel af de forskjellige Fagprover som muligt og, saavidt skee kunde, til hans i denne Henseende yttrede Dnske, ligesom Underviisnings=Inspectoren endelig vilde være berettiget til, dersom han ønskede det, som Censor specielt at deeltage i Proven i visse Fag, hvorom i saa Fald Rectorerne vilde erholde Underretning ved den aarligen dem tilhønde=kommande Bestemmelse af Examensdagens Fordeling.

Ved Skrivelse af 23de s. M. tilmeldte Ministeriet endvidere Rector, at ved Odense Cathedralsskole de skriftlige Prøver vilde være at udarbejde den 4de, 5te og 6te September, og den mundtlige Examen at afholde fra 13de til 16de s. M. Som de Fag, hvori Prof. Madvig onskede at ansættes som Censor, angaves Dansk, Latin, Græsk, Historie og Tydsk.

Til Afgangsexamens anden Deel indstillede sig af forrige Aars Candidater følgende syv Disciple af syvende Klasse:

1. Jens Krog, Son af afdøde Skibscapitain Krog i Nordborg, født den 16de Juli 1830 sammesteds, optoges i Skolens sjette Klasse den 1ste September 1845.

2. Anton Gregers Harald Reimer, Son af Skolelærer og Kirkesanger Reimer i Haarslev, født sammest. den 30te Marts 1828, optagen den 1ste April 1842 i anden Klasse.

3. Christian Heinrich Bruhn, Son af Skibscapitain Bruhn i Nordborg, født paa Augustenborg den 17de September 1828, optoges den 1ste September 1845 i sjette Klasse.

4. Christian Knugen, Son af afdøde Kjøbmand Knugen i Kettinge paa Als, født sammest. den 17de August 1828, optoges den 1ste September 1845 i sjette Klasse.

5. Johannes Knudsen, Son af Provst Knudsen, Sognepræst for Giislinge og Ellested Menigheder, født den 3^{die} Mai 1829 i Krogsbølle i Fyen, optagen den 1ste October 1842 i anden Klasse.

6. Christian Nielsen, Son af Boelsmand Niels Hansen paa Rødegaard i Fjeldsted Sogn i Fyen, født den 26de Juni 1826 sammest., optagen den 1ste October 1843 i fjerde Klasse.

7. Jørgen Peter Sophus Petersen, Søn af Brændeviinsbrænder Petersen i Odense, født sammest. den 3die April 1829, optagen den 1ste April 1841 i Skolens nederste Klasse.

Den ottende, N. Chr. Møller, havde i Marts Maaned forladt Skolen for at deeltage i Fædrelandets Forsvar.

Til Afgangsexamens første Deel indstillede sig fem Disciple af sjette Klasse, der ved Censuren efter Hovedexamen f. A. vare blevne erklærede modne til at opflyttes i syvende Klasse, nemlig: Gustav Baldemar Emil Crone, Thorvald Paulsen, Harald Wilhelm Bülow, Adolph Wilhelm Lange og Peter Clausen. Det Nærmere om dem vil blive meddeelt i næste Aars Program.

Opgaverne ved de skriftlige Prover af begge Examen's Afdelinger have været følgende:

1. Udarbeidelse i Modersmaalet: Hvori bestaaer Charakterens Selvstændighed? til hvilke Mangler i Charakteren staaer den i Modsætning eller kan den udarte?

2. Latinsk Stil: Det er bekjendt, at Athenienserne Xenophon, Socrates's Discipel, af hvem vi have adskillige Skrifter, deeltog i den yngre Cyrus's Feldttog imod denne Broder Artaxerxes. Hvorledes han kom dertil, fortæller han selv saaledes: Thebaneren Proxenus, der med en Skare græske Leietropper gjorde Krigstjeneste hos Cyrus, sendte, da han var en gammel Gjesteven af Xenophon, et Brev til denne til Athenen, hvori han lovede, hvis han vilde komme til Lilleasien til ham, at anbefale ham til Cyrus, hvis Venkab vilde være ham til stor Fordeel. Da Xenophon havde læst Brevet, raadspurgte han Socrates om hvad han skulde gjøre. Socrates, der frygtede for, at det atheniensiske Folk skulde lægge Xenophon det til Last, hvis han reiste til Cyrus, fordi denne ansaaes for at begunstige Lacedæmonierne imod Athenienserne,

raadede ham til at gaae til Delpchi og spørge Apollo til Raads. Da Xenophon var kommen til Delpchi, spurgte han Drafler, til hvilke Guder han skulde offere og gjøre Vøfter, for at den Reise, han havde i Sinde, kunde gaae ham heldigt og være ham til Gavn, Drafler nævnte nogle Guder. Da han nu, efter at være kommen tilbage til Athenen, fortalte Socrates hvad han havde spurgt om og hvad Drafler havde svaret, dadlede Socrates ham, fordi han ikke først havde spurgt, om det var bedst at reise eller blive hjemme, men blot om, til hvilke Guders Bistand han skulde anbefale sin Reise; men siden han engang havde spurgt saaledes, sagde han, at han burde offere til dem, Apollo havde befalet og reise. Han reiste altsaa og traf Proxenus og Cyrus i Sardes, hvor Alt allerede var forberedet til at begynde Toget ind i det Indre af Asien.

3. Oversættelse fra Latin paa Dansk: Af Tacitus's Beretning om Batavernes Opstand og Krig under Claudius Civilis med Romerne i Begyndelsen af Vespasians Regjering, *Historiarum lib. IV c. 54 sq.* indtil: *miscuere sese Julius Tutor et Julius Sabinus, hic Trevir, ille Lingon.*

4. Lydsf Stil (efter Schiller): Det græske Sagn tillægges Skjønhedens Gudinde et Belte¹⁾, der besidder den Kraft at give den, der bærer det, Ynde²⁾ og vinde ham Kjærlighed. Den samme Gudinde ledsages af Guldgudinderne³⁾ eller Graticerne. Grækerne adstille altsaa Ynden fra Skjønheden; al Ynde er skjon, men ikke alt Skjont er Ynde. Efter den samme Allegorie er det Skjønhedsgudinden alene, der bærer og giver Tillokkelsen⁴⁾ Belte. Juno, Himmelens herlige Dronning, maa først laane hiint Belte af Venus, naar hun vil fortrylle Jupiter paa Ida. Hojhed altsaa er, selv naar en vis Grad af Skjønhed smykker den (som man slet ikke frajender⁵⁾ Jupiters Gemalinde) ikke

fikker paa at behage; thi ikke af sine egne Indigheder, men af Venus's Belte venter den høie Gudedronning Seieren over Jupiters Hjerte. Grækerne anbefalede den, hvem, ved alle andre Landsfortrin, Jnden, det Bindende, fattedes, at offere til Gratierne. Disse Gudinder tænkte de sig altsaa vel som det smukke Kjøn's Ledfagerinder, men dog ogsaa som saadanne, der kunde blive Manden gunstige og ere ham uundværlige, hvis han vil behage.

1) Gürtel. 2) Anmuth. 3) Huldgöttinnen. 4) Reiz. 5) afsprengen.

5. Geometrisk Dpgave: I en Cirkel, hvis Radius $= 1'$, indskrives en Triangel, hvis to Sider ere givne $= \frac{1}{2}'$ og $= \frac{1}{3}'$. At finde den tredie Side og Vinklerne.

6. Algebraisk Dpgave: At finde de to Tal, hvis Sum $= 4$ og hvis Kvadratrodde's Different $= 1$.

I Censuren over enkelte Jag deeltoge med Lærerne denne Gang, foruden Underviisnings=Inspectoren i de ovenfor nævnte Discipliner samt Geographie, tillige af Videnskabs=mand i Odense: Skoleforstander Jensen i Mathematik og Naturlære, Skoleforstander Adjunct Laussen i Fransk, Stifts=provst Sviizer i Religion, Pastor Westengaard i Hebraisk og Adjunct Eskildsen i Naturhistorie.

Candidaterne have ved denne Examen erholdt følgende Charakterer.

Candidaternes Navne	Første Afdeling.					Anden Afdeling.								Hebraisk.				
	Lydsk.	Fransk.	Religion.	Geographie.	Naturhistorie.	Udarbeidelse i Moberesmaalet	Latin mundtlig.	Latin skriftlig.	Græsk.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.	Naturlære.					
S. Krogh	ug.	g.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	ug.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.
A. G. S. Reimer	mg.	tg.	g.	g.	mg.	g.	tg.	g.	g.	mg.	mg.	tg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.
Ehr. S. Bruhn	mg.	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	ug.	mg.	g.	g.	g.	mg.	g.	g.	g.	mg.
Ehr. Knudsen	mg.	g.	mg.	mg.	mg.	tg.	mg.	g.	g.	mg.	g.	g.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.
Soh. Knudsen	g.	g.	mg.	mg.	mg.	g.	mg.	g.	g.	mg.	mg.	tg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.
Ehr. Nielsen	g.	g.	mg.	g.	mg.	tg.	g.	g.	mg.	g.	tg.	mdl.	g.	g.	g.	g.	g.	g.
S. P. S. Petersen	mg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.	g.	g.	mg.	tg.	tg.	mg.	mg.	mg.	g.	g.	g.

2. Underviisningen.

Da en større Deel af toaarige Disciple vare forblevne i 6te Glasſe og diſſe vilde blive ſatte for meget tilbage ved at forenes med de fra 5te Glasſe opſlyttede, anſaaes det for henſigtsmæssigt, at det ældre og yngre Parti af 6te Glasſe nød ſærſkilt Underviisning i alle Fag. Derimod var der ingen Grund iaar til at dele 4de Glasſe, ſom iſſor 3die, undtagen i Latin, i hvilket Fag Afſtanden imellem dem, ſom havde læst dette Sprog fra nederſte Glasſe af og dem, ſom havde begyndt dermed i 3die Glasſe, endnu var for ſtor til at begge Partier godt kunde forenes.

I Lærerpersonalet og Fagfordelingen ere betydeligere Forandringer foregaaede. De conſtituerede Lærere Chr. G. W. Faber og J. H. Niſſen bleve under 10de Juli ſ. A. allernaadigt beſkiftede til Adjuncter. En ſardeles dygtig og begavet Lærer miſtede Skolen i Begyndelſen af Skoleaaret, idet Adjunct Gollich Frederik Peter Strøm, der havde virket i dens Tjeneste ſiden 1842, under 26de Auguſt blev beſkiftet til Sognepræſt for Marslev og Virkende Menigheder i Høns Stift. Hans Plads blev beſat med Cand. theol. Henrik Chriſtian Bogelſang, der blev conſtitueret til Lærer under 17de October og tiltraadte ſine Functioner den 1ſte November. I Fordelingen af Fagene foregik i Anledning af dette Læreriſte den Forandring, at Adjunct Niſſen, ſom hidtil havde haft Hiſtorie, Geographie og Religion i de 3 nederſte Glasſer, paatog ſig Religion i hele Skolen, hvorimod der tildeelttes den nye Lærer ſom Hovedfag Hiſtorie og Geographie i de 4 nederſte Glasſer ſamt Regning i 1ſte. Da imidlertid Overlærer Dr. Paludan-Müller i Slutningen af October maatte afbryde ſine Skoleforretninger paa Grund af Indkaldelſen til Rigsdagen, til hvis Medlem

han var bleven valgt af Odense By, opstod en ny Vacance, under hvilken Hr. Bogelsang paatog sig at besørge Underviisningen i Historie og Geographie i de overste Classer og Mellemclasserne, hvorimod Hr. Niessen indtil videre beholdt Historie og Geographie i de to nederste Classer ved Siden af Religion. Dr. Müllers andet Fag, Dansk i de høiere Classer, deeltes imellem Adjuncterne Koføed-Hansen (VII), Grøne (VI A B) og Niessen (V). Foruden Hr. Strøms Bortgang maa Skolen beklage Tabet af en anden fortrinlig Lærer, Hr. Adjunct Martin Anton Christian Grøne, der under 16de Mai allernaadigst er bleven beskikket til Sognepræst for Herrested Menighed i Fyen og henimod Skoleaarets Slutning maa standse sin Virksomhed ved Skolen, hvilken han har helliget sin Tjeneste i henved 9 Aar.

Da den under 1ste September 1848 approberede Time-tabel paa Grund af Vacancen lige i Begyndelsen af Skoleaaret og det senere indtraadte langvarige Vicariat har undergaaet meget betydelige Modificationer, ansees det for rigtigst ikke at optage den her. Ogsaa den følgende Angivelse af Fagfordelingen imellem Lærerne svarer ikke ganske til det oprindelige til Ministeriet indsendte Forslag, men er modificeret efter de i Aarets Løb indtraadte Forhold.

Fagene have da været fordeelte saaledes:

Rector: Græsk og Latin i VII og VI A	26	Timer.
Overlærer Dr. Paludan Müller Historie, Geographie og Dansk i VII, VI A B og V	25	—
Overlærer Sicé: Græsk i VI B og V, Fransk i VI—III	21	—
Adjunct Koføed-Hansen: Tydsk og Naturhistorie i VI—III	24	—

(som Vicariat tillige Dansk i VII, 3 Timer).

Adjunct Crone: Dansk i IV—I, Lydst i II og I . . .	26	Timer.
(som Vicariat tillige Dansk i VI A og B, 4 Timer).		
Adjunct Kragh: Geometrie i VII—V, Arithmetik i VII—IV, Naturlære i VII, VI A B	26	—
Adjunct Silfverberg: Latin i IV B og III, Græsk i IV, Hebraisk i VII og VI A B	28	—
Adjunct Kühnell: Latin i VI B—IV A	25	—
Adjunct Nissen: Religion i hele Skolen	21	—
(som Vicariat tillige Historie og Geographie i II og I og Dansk i V, tilsammen 12 Timer).		
Adjunct Faber: Geometrie i IV, Arithmetik i III, Regning i III og II, Fransk og Naturhistorie i II og I	21	—
Constitueret Lærer Bogelsang: Historie og Geographie i VII—III (tildeels som Vicariat), Regning i I	28	—
Fuldmægtig Jastrau: Skrivning i IV—I	10	—
Lejnelærer Moe: Tegning i III—I	7	—
Krigsadjesør Føersom: Sang i hele Skolen	6	—
Lieutenant v. Prinzen med Assistenten Gymnastik i hele Skolen	8	—

Følgende Schema viser, hvormange ugentlige Timer der har været tildeelt hvert Fag i de forskjellige Classer:

Fagene:	VII.	VI.A	VI.B	V	IV	III	II	I	Summa
Dansk	3	2	2	2	2	3	5	6	25
Trykst.	—	3	3	3	3	2	5	5	24
Fransk	—	2b)	2	3	2	3	4	3	19
Latin	9	8	8	9	8c)	9	—	—	51
Græsk	5	4	4	5	5	—	—	—	23
Hebraisk	2	2	2	—	—	—	—	—	6
Religion	—	3b)	3	3	3	3	3	3	21
Historie og Geographic	3a)	4	4	5	4	4	5	5	34
Regning og Mathematisk	5	4	4	4	4	4d)	4	4	33
Naturhistorie	—	2	2	2	2	2	2	2	14
Naturlære	3	2	2	—	—	—	—	—	7
Skrivning	—	—	—	—	1	2	3	4	10
Tegning	—	—	—	—	—	2	3e)	2	7
Sang	2	2	2	2	2	2	2	2	16f)
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	16g)

Angaaende enkelte Fag maa endnu bemærkes Følgende:

1. Under 28de October har Ministeriet bifaldet, at Underviisning i Optik i Odense Cathedralsskole indtil videre udsattes indtil en til Skolebrug passende Lærebog i dette Fag var tilveiebragt.

2. Ved den til Approbation indsendte Lektionsplan for Skoleaaret 1848 havde Ministeriet, som det tilkiendegav i Skrivelse af 1ste September, „fundet at bemærke, at Under-

a) Alle disse Timer anvendes ene til Historie. — b) I det sidste Halvaar har Fransk havt 3 og Religion 2 Timer. — c) Deelt Klasse. — d) De 2 Timer anvendes til Arithmetik, de 2 andre til praktisk Regning. — e) Serier indbefattet geometrisk Tegning. — f) Combineret efter Stemmer. — g) To Classer ad Gangen.

viisningen i Fransk var ansat til at begynde i Skolens første Klasse med tre Timer ugentlig; da det imidlertid ved de Overveielser, den provisoriske Plan af 25de Juli 1845 i sin Tid blev underkastet, blev antaget, ligesom ogsaa i Motiverne til denne udtrykkelige udtalt, at Underviisningen i Fransk først skulde begynde i Skolernes næstnederste Klasse eller et Aar senere end det tydske Sprog, og man i denne Henseende gik ud fra den Grundsætning ikke at begynde med flere Sprog paa een gang, men at begynde ethvert med et temmelig stort Timeantal, maatte Ministeriet overeensstemmende hermed ønske den hertil sigtende Omlægning af Fagfordelingen paa Glasserne foretaget allerede i det da begyndte Skoleaar." — I Anledning heraf gjorde Rector i Skrivelse af 6^e s. M. opmærksom paa, at Fransk ogsaa i de foregaaende Aar havde været Gjenstand for Underviisning i første Klasse og at han i Skrivelse af 16de August 1845 havde fremsat de Grunde, der gjorde det tilraadeligt at optage dette Fag allerede i nederste Klasse, hvoraf formeentligen ingen Ulempe opstod, naar der, som her var skeet, noie blev holdt over, at Underviisningen i Fransk i denne Klasse indskrænkede sig til Dvølse i Dplæsning og senere til Oversættelse af ganske lette Stykker og Indprentning af Gloser uden nogen Anvendelse af Grammatik; af de i hiin ovennævnte tidligere Skrivelse anførte Grunde vilde han blot fremhæve, at Forholdene her vare saadanne, at i Almindelighed de Disciple, som optoges i 1te Klasse, allerede medbragte nogen Kundskab i Tydsk og de fleste ogsaa allerede havde læst noget Fransk for deres Indtrædelse, saa at de sidste vilde glemme det Lærte og for alle, hvis Fransk udelukkedes af denne Klasse, Skolearbeidet vilde blive saa let, at Magelighed kunde indsnige sig, som senere maaskee var vanskelig at bekæmpe. Det fremhævedes endelig, at navnlig iaar ikke blot de, som vare

blevne fiddende i Glasfen, men ogsaa saa godt som alle nyoptagne allerede havde nogen Kundskab i Fransk, hvorfor det ansaaes for onskeligt i al Fald endnu iaar at vedligeholde den hidtil brugte Fremgangsmaade. Paa Grund af disse oplyste Omstændigheder gav derpaa Ministeriet under 27de December sit Samtykke til, at Fransk endnu i indeværende Skoleaar beholdtes i 1ste Glasfe med det dertil ansatte Timeantal. — Af hvad her er oplyst vil det sees, at det er Ministeriets Villie, at Underviisningen i Fransk for Fremtiden ikke skal begynde for i anden Glasfe, og jeg maa derfor anmode de Forældre, som ville have deres Born optagne her i Skolen, om at tage Hensyn hertil ved den forberedende Underviisning for Aspiranter til første Glasfe, og hellere lade disse, inden de komme i Skolen, anvende deres Tid paa andre Gjenstande, som høre til den elementaire Underviisning, navnlig dansk Rettskrivning, end paa Fransk.

3. Underviisningen i Gymnastik har paa Grund af Krigen lidt endeel og har kun under Baabensstilstanden kunnet fortsattes nogenlunde regelmæssigen; under hele Krigen har Gymnastiklæreren været fraværende og efter Baabensstilstandens Ophor har denne Underviisning indtil videre aldeles maattet suspenderes, da Assistenternes militaire Tjenesteforretninger ikke levede dem Tid til at besørge Skoletimerne. Hvorvidt Svømningen, som foretages i Eftermiddagstimer, kan bringes i Gang iaar, kan endnu ikke siges.

3. De i Skoleaaret gennemgaaede Pensn.

I Aarets Lob er i de forskjellige Fag læst Følgende:

Dansk.

I Glasfe. Gjennemlæst det Meste af Hjorts Borneven, hvormed Stave- og Analyseøvelser have været for-

bundne. Formlæren af Bojesens kortsatte danske Sproglære er flere Gange gennemgaaet. Stiilovelskerne have som oftest bestaaet i Dictat; stundom er et Pensum af den tydske Læsebog oversat eller et nylig lært Vers eller en nylig læst letfattelig Fortælling nedskreven efter Hufommelsen. Af Krossings poetiske Læsebog 1ste Hefte ere flere Smaadigte lærte udenad. — II Klasse. Gjennemlæst hele Molbechs Læsebog. Af Bojesens Sproglære er læst indtil Læren om Ordstillingen og det Læste er i hver Time indøvet efter Lectien i Læsebogen. Stiilovelskerne have bestaaet afveglende i Dictat, Redskrivning af en oplæst eller nylig læst letfattelig Fortælling eller af en nylig læst Historielectie, samt i Oversættelse af et Pensum i den tydske Læsebog. Af Krossings poetiske Læsebog 1ste Hefte ere flere Digte lærte udenad. — III Klasse. Holsts prosaiske Læsebog S. 145 til Enden. Bojesens Sproglære er heelt gennemgaaet, og navnlig er Læren om Sætningerne og Ordstillingen indøvet under Læsningen. Flere Digte ere lærte udenad af Krossings poetiske Læsebog. Foruden de samme Stiilovelsker som i 2den Klasse ere de første 13 Lektioner af Borgens Veiledning indøvede. — IV Klasse. Læseovelsker efter Holsts poetiske Læsebog. Borgens Veiledning er gennemgaaet indtil den 22de Lektion; forresten have Stiilovelskerne tildeels bestaaet i de samme Dveller som i 3die Klasse. — V Klasse. Læse- og Analyseovelsker efter Molbechs historiske Skildringer og Holsts poetiske Læsebog. Af Borgens Veiledning er gennemgaaet fra 22—30 Lektion. Skriftlige Dveller paa Skolen. — VI Klasse B. Læst en betydelig Deel af Mynsters Betragtninger, P. Møllers: en Students Eventyr samt enkelte Digte af Holsts poetiske Læsebog. Af Borgens Veiledning ere Afsnittene om den gode Stiils Egenskaber, Troper og Figurer samt Læren om Af-

handlingen mundtligt gjennemgaaede og oplyste ved Exempler. Ugentlig er paa Skolen skreven en Afhandling, deels af almindeligt deels af historisk eller religiøs Indhold. — VI Klasse A. Af dansk Litteratur er læst: en Deel af Dehlenschlägers Nordens Guder, Axel og Valborg, Herzs Kong Renes Datter og Tyrning, Holbergs politiske Randestøber, P. Møllers en Students Eventyr og Lægdsgaarden i Olfemagle, samt Brudstykker af Paludan=Müllers Adam Homo. Ugentlig har Classen skrevet en Afhandling, oftest paa Skolen, sjeldnere hjemme. — VII Klasse. Thortsens Litteraturhistorie gjennemgaaet indtil Enden. Foredraget en Indledning til Kæmpeviserne og læst nogle af disse, navnlig Marsk Stigs=Viserne. Eftersom man er skreden frem i Litteraturhistorien, ere Disciplene gjorte bekjendte med enkelte af de i denne omtalte Skrifter og Prover deraf forelæste, saasom af Herman Weigers Reineke Foss, B. Thotts Seneca, Oversættelserne af Sæo og af adskillige senere Digtere (Stub, Falster, Tullin, Storm, Grimann o. s. v.). Af Holberg er største Deel af Peder Paars gjennemgaaet og derhos meddeelt Disciplene Bemærkninger om det komiske Væsen og Betydning. Dernæst er af samme Forfatter: den politiske Randestøber læst. Af Ewald er læst Tragoedien: Balders Død samt nogle Digte, endvidere Lykkens Tempel og noget af Harlequin Patriot. Af Weßel: Kjærlighed uden Strømper og et Par af hans rimede Fortællinger. Af Baggesen: nogle Sange af Jeppe og Thora fra Havsgaard. Skriftlige Dvælses nogle Gange om Maanedes.

Lydstk.

I Klasse. Efter forberedende Læse- og Staveøvelser er læst af Riises mindre tyske Læsebog S. 58—145 og 176—184. Efter Hjorts mindre Grammatik er den paradigmatisk Deel oftere gjennemgaaet og næsten daglig have

Disciplene paa deres Tavler maattet gjøre Røde for det læste Pensum, ligesom de stadigen ere blevne øvede i at skrive efter Dictat. — II Klasse. Af Riises Læsebog for Mellemklasserne er læst S. 1—67, 114—156 og 182—194. Formlæren af Hjorts mindre Grammatik er læst i noget videre Omfang end i 1ste Klasse. Af Wolles Materialier er læst og skriftlig indøvet S. 13—27 og 37—42. Dstere have Disciplene skrevet efter Dictat og de have lært et Par Fortællinger af Læsebogen udenad. Enkelte Gange have de prøvet under Læreren's Veiledning paa Skolen at oversætte uden foregaaende Forberedelse en letfattelig Fortælling. — III Klasse. Hjorts Læsebog 1ste Deel fra S. 49—96. Af Sammes større Grammatik Formlæren. — IV Klasse. Hjorts Læsebog 1ste Deel S. 159—194 og S. 234—262; i den poetiske Deel fra S. 1—23. Af Grammatiken er Formlæren repeteret. — V Klasse. Af Hjorts Læsebog 1ste Deel fra S. 194—234 og S. 326—348; i den poetiske Deel fra S. 23—32 og 49—62. Af Grammatiken læst Syntaxen og repeteret Formlæren. — VI Klasse B. Af Hjorts Læsebog læst i den poetiske Deel fra S. 94—120; fremdeles Schillers Wallensteins Lager. Af Læsebogens prosaiske Deel er læst enkelte Stykker deels efter opgivne Pensa (de af Schillers Abfall d. Niederlande optagne Brudstykker) deels cursorisk. Grammatiken er repeteret til ind i Syntaxen. — VI Klasse A. Af Hjorts Læsebog læst den poetiske Deel tilende fra S. 131. Fremdeles er læst Goethes Hermann und Dorothea samt enkelte Stykker af Læsebogens prosaiske Deel mest cursorisk. Grammatiken er repeteret.

Fransk.

I Klasse. Dvæle i Oplæsning efter Borrings Manuel de la langue française; af samme Bog er oversat til S. 33. —

II Klasse. Borrings Manuel S. 81—175. Af Abraham's franske Sproglære et Udvalg af Formlæren. Mundtlige Dvælses efter Lassens Opgaver 1te Afsnit til Nr. 35. — III Klasse. Af Borrings Læsebog for Mellemklasserne fra S. 1—42. Af Abraham's Grammatik er læst det Vigtigste af Formlæren, de hyppigst forekommende uregelmæssige Verber derunder indbefattede. Lassens Opgaver 1te Afsnit indtil Nr. 48. — IV Klasse. Borrings Læsebog for Mellemklasserne S. 53—82, 106—109, 151—159, 250—263. Af Grammatiken Formlæren. Af Lassens Opgaver 2^{det} Afsnit ere Stykkerne Nr. 1—22 indøvede mundtlig og, saavidt Tiden tillod det, siden nedskrevne. — V Klasse. Borrings études litt. (4de Udg.) S. 118—133, 167—222, 239—252, 266—283, 289—313, 383—393. Af Lassens Opgaver 2^{det} Afsnit Nr. 22—55. Grammatiken repeteret. — VI Klasse B. Af Bjerrings lectures françaises S. 1—10, 46—80, 97—113 og af de poetiske Stykker S. 201—205, 214—225, 229—234; af Borrings études S. 62—105, alt statarisk; cursorisk er læst et mindre Afsnit af Charles XII. Af Grammatiken er endeel af Formlæren repeteret og af Syntagen er gennemgaaet Væren om Artiklen, Adjectiverne og Verbernes Tider, tildeels efter Borryng. Af Borrings Stilebog ere omtrent 20 Sider gennemgaaede. — VI Klasse A. Af Bjerrings lectures p. 46—97, 113—140, 176—199, samt cursorisk 97—113 tilligemed omtrent den sidste Halvdeel af Charles XII. Af Grammatiken ere de vigtigste Punkter summarisk repeterede, mest efter Borryng. Af Abraham's Stileøvelser ere 90 Nummere gennemgaaede.

Latin.

III Klasse. Silfverberg's Læsebog til 2^{det} Cursus Nr. 54. Af Madvig's Grammatik er læst det Vigtigste af

Boiningslæren og af Syntagen til 7de Capitel. Til Stiil er anvendt 3 Timer ugentlig, mest mundtlig efter Trojels Exempler. — IV Glæsse. Cæsar de bello Gallico 1ste og 2den Bog, Cicero's Tale pro Ligario. Grammatiken er gjennemgaaet i det for denne Glæsse bestemte Omfang. To Stile ere skrevne om Ugen, den ene hjemme, den anden paa Skolen; een Time ugentlig har været benyttet til mundtlig Stiil. — V Glæsse. Virgil's Æneide 2den og 4de Bog; Cicero's 4 Taler imod Catilina samt Talerne pro Archia poeta og pro Ligario. Grammatiken er repeteret og de for denne Glæsse bestemte nye Partier medtagne. To Stile ere skrevne om Ugen, een hjemme og een paa Skolen, hvortil, ligesom til mundtlig Stiil een Gang om Ugen, Jngerølevs Materialier (2den Samling) ere benyttede. — VI Glæsse B. Horat's 8 Dder 3die Bog og de 10 første Breve af 1ste Bog; Cicero de officiis 1ste Bog, Livius 1ste Bog og 10 Capitler af 2den. Syntagen er repeteret og Meget medtaget, som ikke var læst i de andre Glæsfer. To Stile ere skrevne hver Uge, den ene hjemme, den anden paa Skolen; til Opgaver er benyttet Henrichsens Materialier 1ste Hefte; 2 Versioner hver Maaned efter Henrichsens Opgaver. Af Bojesens Antiquiteter ere flere Partier gjennemgaaede i Forbindelse med de Steder af Forfatterne, til hvis Dplysning de tjene. — VI Glæsse A. Horat's 8 Breve 2den Bog og ars poetica samt de tyve første Dder af 3die Bog, Cicero's Bøger de senectute og de amicitia, Livius 2den Bog fra Capitel 44 og hele 3de Bog. Til extemporal Læsning er benyttet: Curtius og nogle af Cicero's 8 Taler. Tvende Stile ere skrevne hver Uge deels efter Henrichsens Materialier 2det Hefte deels efter dicterede Opgaver. Det Øvrige ligesom i B; af Antiquiteterne ere enkelte Capitler læste i Sammenhæng. — VII Glæsse. Etatarist er læst Horat's

Breve 2den Bog med *ars poetica* og Tacitus's *Agricola*, mere cursorisk Cicero's Tale *pro lege Manilia*, Suetonius's *Julius* og Virgils *Æneide* 4de Bog. Til extemporal Læsning to Gange om Ugen er benyttet: Curtius 4de Bog, Justinus 1—3 Bog, Quintilians 10de Bog Capitel 2—7, endeel af Cicero's, Plinius's og Seneca's Breve. Den romerske Litteratur's Historie er gjennemgaaet efter Tregders Haandbog med nogle Forkortninger i de sidste Perioder; ligeledes ere enkelte Afsnit af Bojesens romerske Antiquiteter læste i Sammenhæng. To Stile ere skrevne ugentlig, den ene hjemme, den anden paa Skolen; een Version hver Maaned udarbejdet hjemme, een eller 2 paa Skolen; desuden nogle Afhandlinger udarbejdede paa Latin over opgivne Themaer. Een Time hveranden Uge er anvendt til forskjellige mundtlige Dvælses. især til Oversættelse fra Dansk eller Græsk; enkelte Timer ogsaa til Kunstmythologie.

Græsk.

IV Klasse. Af Tregders Formlære er læst det Vigtigste af Lydlæren og Boiningslæren med Forbigaaelse af næsten alle Anmærkninger. Af Lunds Læsebog er læst fra Begyndelsen til S. 23 tilligemed de tilsvarende danske Exempler. — V Klasse. *Homeri Odys.* lib. I, II, Herodot 8de Bog indtil Capitel 103. Tregders Formlære er repeteret og de for denne Klasse bestemte Partier medtagne. — VI Klasse B. *Homeri Odys.* lib. XI, XII, Herodots 8de Bog, *Xenophons Anabasis* 1ste Bog og *Demosthenes's* Tale for *Megalopoliterne*. Formlæren er repeteret og af Madvig's Syntax er læst Capitlet om Artiklen, en Deel af Casuslæren samt om Indicativ og Coniunctiv. — VI Klasse A. *Homer's Iliade* 19de og 20de Bog, *Plato's Apologia Socr.* og *Crito*, Herodots 5te Bog fra Capitel

92 til Enden og hele 4de Bog. Af Madvig's Syntaxis er det Vigtigste gennemgaaet; ligeledes ere enkelte Partier af Bojesens Antiquiteter læste. — VII Klasse. Euripides's *Medeia*, Tregders Anthologie indtil Brudstykkerne af de dramatiske Digtere, Plato's *Crito* samt repeteret *Apologia Socr.*; af Matthiä's Læsebog: *Isocrates's Brev til Demonikos* samt *Archidamos*, *Slaget ved Thermopylai* efter Herodot og *Rebes's Maleri*. Under Læsningen af Digterne er ogsaa en stor Deel af Mythologien gennemgaaet udførligere og af Antiquiteterne ere flere Afsnit læste i Sammenhæng efter Bojesens Haandbog. Madvig's Syntax er gennemgaaet.

Hebraisk.

VI Klasse B. *Genesis*, de 4 første Capitler og de vigtigste Regler af Formlæren efter Whittes Grammatik. — VI Klasse A. *Genesis* fra 8de til 43de Capitel. Formlæren af Whittes Grammatik. — VII Klasse. *Genesis* fra 29de Capitel indtil Enden og hele Bogen repeteret, desuden læst *Micha* og fra 11te til 19de *Psalme*. Af Whittes Grammatik er Formlæren læst fuldstændigt.

Religion.

I Klasse. Sjette Capitel af Balle's Lærebog. Af Hersleb's mindre Bibelhistorie det N. Test's Historie; Meget deraf efterlæst i Bibelen. — II Klasse. Balle's Lærebog 3die, 4de, 5te og 6te Capitel til Pligterne mod Næsten. Hersleb's større Bibelhistorie fra Begyndelsen til 4de Periode. — III Klasse. Balle's Lærebog fra 4de til 8de Capitel. Hersleb's Bibelhistorie fra 5te Periode af det G. Test's Historie til Udsigten over det G. T's. Bøger. — IV Klasse. Fogtmann's Lærebog § 47—104, Hersleb's Bibelhistorie S. 104—124 og 160—187. — V Klasse. Fogtmann's

Lærebog § 1—46. Hersleb's Bibelhistorie det N. Test's Historie fra 3die Periode indtil Apostlerne. — VI Klasse. Fogtmann's Lærebog § 105—156. Hersleb's Bibelhistorie S. 124—159 og 244—275. Af det græske N. T. har det ældre Parti læst Matthæi Evangelium Capitel 23—28 og repeteret hele Evangeliet, desuden læst de 9 første Capitler af Pauli 1ste Brev til Corinthierne; det yngre Parti Matthæi Evangelium indtil 21de Capitel.

Historie.

I Klasse. Rosfod's fragmentariske Historie fra Begyndelsen til Korstogene. — II Klasse. Samme Bog fra Middelalderen til Udsigt over Begivenhederne efter Pariserfreden 1815. — III Klasse. Fædrelandshistorie efter Suhm's Udtog fra Begyndelsen indtil Frederik den Førstes Thronbestigelse. — IV Klasse. Fædrelandshistorie efter Suhm fra Frederik den 1ste indtil Enden. — V Klasse. Efter Estrup's Lærebog den gamle Historie; desuden af Middelalderen Italiens, Frankrigs, Englands og Nordens Historie indtil 814. Det Lærte er indført i historiske Tabeller. — VI Klasse B. Efter Estrup Middelalderens Historie fra 1096 og af den nyere Historie det første universalhistoriske Parti indtil Tredivaarskrigen. — VI Klasse A. Den nyere Historie indtil Enden. Af begge Partier er det Nye indført i Tabellerne. — VII Klasse. Repeteret den hele Verdenshistorie efter Estrup's Lærebog tilligemed Danmarkshistorien.

Geographie.

I Klasse. Af Jørgenslev's mindre Lærebog Europa. — II Klasse. Af samme Bog Asien, Africa, America, Australien; repeteret enkelte Lande af Europa; læst Indledningen. — III Klasse. Belschov's Geographie fra Bygndelsen indtil Kongeriget Nederlandene. — IV Klasse. Af Belschov's

Geographie Asien og Africa. — V Klasse. Samme Lærebog: America, Australien og af Europa Danmark, Norge, Sverrig, Rusland, Italien, Østerrig, Tyrkiet og Grækenland. — VI Klasse B. Samme Lærebog: Europa fra Italien indtil Enden, dernæst Asien, Africa, America og Australien. — VI Klasse A. Repeteret Velschovs Geographie.

Mathematik og Regning.

De tre nederste Classer ere øvede i praktisk Regning efter Mundsø Regnebog; III Klasse har læst Steens elementaire Arithmetik indtil Proportionerne. — IV Klasse. Doppermanns Geometrie til § 168; Steens elementaire Arithmetik Nr. 53—75 og Sammes rene Mathematik 1—35. — V Klasse. Doppermanns Geometrie Nr. 108—123, 138, 139, 169—320. Steens rene Mathematik Nr. 1—44, 75—86. — VI Klasse B. Doppermanns Geometrie Nr. 307—328, 339—378, 413—449, 469—479, 486—506. Jürgensens Arithmetik Nr. 74—99, 105—115. — VI Klasse A. Doppermanns Geometrie repeteret Nr. 169—328, læst Bergs Trigonometrie. Jürgensens Arithmetik Nr. 105—118, 139—145 og repeteret forfra indtil Nr. 80. — VII Klasse. Bergs Stereometrie. Dlussens Astronomie. Repeteret de foregaaende Aars Pensn.

Naturhistorie.

I Klasse. Pattedyrene og Fuglene til Vandfuglene efter Strøms naturhistoriske Læsebog. — II Klasse. Pattedyrene til Rovdyrene, Krybdyrene og Fiskene efter samme Bog. — III Klasse. Fiskene og Fuglene efter Dreiers og Bramsens Lærebog i Zoologie og Botanik. — IV Klasse. Leddyrene efter Samme. — V Klasse. Af Zoologien: Bløddyrene; det menneskelige Legeme. Af Plantelæren: Indled-

ningen og det linneiske System. — VI Klasse B. Af Zoologien repeteret Fuglene, Fiskene og Leddyrene. Af Plante-læren: Slutningen af Indledningen og de første tre Classer af Femtalsplanterne. — VI Klasse A. Læst 3 Classer af Femtalsplanterne; repeteret Fuglene, Leddyrene samt. Lønbo-planterne.

Naturlære.

VI Klasse B. Drsted's mechaniske Physik forfra indtil § 206. — VI Klasse A. Silfverberg's chemiske Physik. Drsted's mechaniske Physik § 269—310, 325—336. — VII Klasse. Drsted's mechaniske Physik § 215—268, 337 til Enden. Repeteret de foregaaende Mars Penssa.

4. Disciplene.

Med Udgangen af forrige Skoleaar var Disciplenes Antal 100, hvoraf syv dimitteredes til Universitetet og syv forlode Skolen inden det nye Skoleaars Begyndelse. Den 1ste September optoges 15 nye Disciple og senere endnu to. Derimod udmeldtes i Lobet af dette Skoleaar syv, nemlig 1 af VIA, 3 af V, 2 af III og 1 af II. Skolen bestaaer da for nærværende Tid af 96 Disciple, fordeelte paa 8 Classer i efterfølgende Orden. (De, hvis fuldstændige Fornavne og Fædres Navne ere angivne, ere de sidst indkomne).

VII Klasse.

1. Th. Paulsen. 2. G. B. E. Crone. 3. H. B. Bülow. 4. P. Clausen. 5. A. B. Lange.

VI Klasse A.

1. Chr. F. E. Møller. 2. M. Th. Bredsdorff.

3. N. Balslev. 4. G. Th. S. N. Heiberg. 5. F. A. Henrichsen. 6. B. Thomsen. 7. F. E. Wied.

VI Klasse B.

1. J. Chr. Drejer. 2. Chr. Peter Christensen Schmidt (Skibskapitain Schmidt i Sønderborg). 3. P. C. L. Petersen. 4. J. G. N. Winther. 5. A. F. S. Scholten. 6. N. Chr. Selchier. 7. F. H. Chr. Weeke. 8. J. F. G. Schonheyder. 9. N. P. B. Müller.

V Klasse.

1. P. A. C. Simonsen. 2. J. L. Bang. 3. F. B. Smith. 4. N. Møller. 5. G. F. Wandall. 6. N. L. Balslev. 7. Chr. Rohmann. 8. J. C. Voigt. 9. L. F. E. Drejer. 10. F. B. Baadsgaard. 11. F. B. Scholten. 12. Chr. P. A. Drejer. 13. H. L. Thomsen. 14. L. A. Baadsgaard. 15. L. N. Plesner. 16. A. N. Belschner.

IV Klasse.

1. Joh. Frederik Utke Damm (afdøde Skovrider Damm paa Gyldensteen). 2. Chr. G. A. Selmer. 3. Chr. F. Raalund. 4. J. F. Barberg. 5. Christopher Glerup (afdøde Pastor Glerup i Føns). 6. J. F. M. Nahlff. 7. Chr. Hansen. 8. H. C. D. Müller. 9. N. F. Bülow. 10. C. E. Voigt. 11. F. A. Friis. 12. H. P. E. Langkilde. 13. C. B. A. S. Schiødt. 14. N. A. Friis. 15. P. Krag. 16. H. C. Chr. Lassen. 17. E. Scholten. 18. J. C. B. Friis. 19. L. Fønss.

III Klasse.

1. Sophus Marius Hansen (Skolelærer Hansen i Romminge). 2. C. Chr. Rasmussen. 3. C. F. E. Jør-

gensen. 4. J. Paludan-Møller. 5. H. B. Rjær. 6. F. S. Jensen. 7. N. Clausen. 8. B. G. Cohen. 9. J. B. Friis. 10. A. Rohmann. 11. J. H. Henriksen. 12. F. B. Sidenius. 13. J. C. Jensen. 14. Carl Ludvig Valentin Maaløe (Gaardsfæster Ex-juris Maaløe paa Aagaarde). 15. H. C. H. Selchier.

II Klasse.

1. Frederik Schønning Aagaard (Pastor Aagaard i Korup). 2. S. Paulsen. 3. Niels Chr. Møller Bredsdorff (afdøde Pastor Bredsdorff i Vesterfljærninge). 4. P. J. Frydendahl. 5. A. L. A. Maar. 6. Peter Emil Aas (Lehnsmænd Aas i Norge). 7. S. M. Andresen. 8. L. P. Boving. 9. B. Fonsø. 10. A. Schmidt. 11. Chr. G. Bülow. 12. P. E. Weede. 13. L. N. Faber. 14. Chr. F. S. Petersen.

I Klasse.

1. Victor Hillerup (Kammerraad Hillerup i Odense). 2. Frederik Ludvig Gleerup (Broder til Nr. 5 i IV Klasse). 3. Chr. A. Schønheyder. 4. Hans Wilhelm Larsen (Gjæstgiver Larsen i Gribssvad). 5. Søren Frederik Helm Petersen (Boghandler Helm Petersen i Odense). 6. Frederik Emil Ebbensen (Districtslæge Ebbensen i Odense). 7. J. E. F. P. Svizer. 8. Johan Nicolai Tilemann Dreyer (Pastor Dreyer i Drsted). 9. Martin Georg Emil Lausen (Postmester Lausen i Odense). 10. Johan Theodor Gleerup (Broder til Nr 2). 11. Emanuel Falbe Hansen (Skolekasserer Procurator Hansen i Odense).

5. Stipendier og Legater.

Bed Ministeriets Resolution af 29de September f. A. ere Beneficierne i Skoleaaret 184 $\frac{5}{8}$ fordeelte saaledes:

1. Høieste Stipendium 50 Rbd.: H. B. Bülow, P. Clausen, B. Thomsen, P. C. L. Petersen, G. F. Wandall, K. Møller.

2. Mellemsste Stipendium 35 Rbd.: N. Balslev, J. Chr. Dreyer, A. K. Belschner.

3. Laveste Stipendium 20 Rbd.: C. F. C. Møller, G. L. S. N. Heiberg, M. L. Bredsdorff, J. G. N. Winther, H. L. Thomsen, P. A. C. Simonsen, C. F. Kaalund.

4. Fri Underviisning: N. C. Selchier, N. P. B. Müller, C. Rohmann, J. L. Bang, N. F. Bülow, H. C. C. Lassen, B. G. Cohen, J. F. U. Damm (fra 1te Jan. d. A.) samt, som extraordinaire Gratister, F. A. Heinrichsen, J. Paludan-Müller og J. H. Heinrichsen.

Af Stipendieoverskuds-fonden have Skolens forhenværende Disciple, N. Chr. Møller og A. K. Belschner, der fra Krigen's Begyndelse havde tjent i Armeen, faaet udbetalt $\frac{2}{3}$ af deres Stipendieoplæg, den første med 150, den anden med 60 Rbd. Af samme Fond er ligeledes tilstaaet Præsteenken Madame Gleerup en extraordinair Understøttelse af 50 Rbd. som Hjælp til at dække de Udgifter, hendes tre Sønners langvarige Sygdom havde medført. Endelig har den ifjor til Universitetet afgaaede Discipel J. Kroeg erholdt en Understøttelse af samme Beløb.

Under 18de October f. A. er allernaadigst resolveret, at Afgang til at forundes Beneficium af fri Underviisning i de lærde Skoler herefter maa tilkomme samtlige disse Skolers Disciple uden Hensyn til om de ere bestemte til at

studere ved Universitetet eller ikke, dog med Jagttagelse af de øvrige for Opnaaelsen af saadant Beneficium i Fordn. af 7de November 1809 Cap. VII givne Forskrifter, og uden at det fastsatte Antal af Gratistpladser forøges, men at derimod Pengestipendierne som hidtil forbeholdes de til at studere ved Universitetet bestemte Disciple.

Som yderligere Bestemmelse til de ved Universitetsdirectionens Skrivelse af 4de Marts 1848 givne Regler for Dplagspengene (jfr. Progr. f. 1848 S. 105) har Ministeriet ved Skrivelse af 10de Februar d. A. fastsat, at naar en Dimissus ikke lader sig inscribere ved Begyndelsen af det første academiske Aar efter at han har taget Afgangsexamens anden Deel ved Skolen, falde de for ham oplagte Stipendiebeløb strax tilbage til Skolens Stipendiefond, ligesom ogsaa det ham ved Afgangen fra Skolen udbetalte Stipendiebeløb strax bliver at søge tilbagebetalt, forsaavidt det ikke fra hans Side godtgøres, at betydelig Hindring har været tilstede for hans betimelige Inscription ved Universitetet.

De to Skolen tillagte Portioner af det Moltkiske Legat, hver paa 40 Rbd. oppebares af Disciplene Joh. Knudsen og H. B. Bülow. Efter den Førstes Dimission er af Legatets Ephorus Discipel G. L. S. R. Heiberg udnævnet til at træde i hans Sted.

Det Baggeriske Præmielegat for 4 flittige og skikfelige Disciple af de fire øverste Classer, 2 Portioner paa 4 Rbd. og 2 paa 3 Rbd., tildeelt ved Censuren efter Hovedexamen Disciplene H. B. Bülow af 7de Classe, G. F. C. Møller af 6te Classe A, J. C. Voigt af 5te Classe og Chr. G. U. Selmer af 4de Classe.

Uf det større Baggeriske Legat for Dimissi til-

deelttes en extraordinair Portion paa 73 Rdl. 87 β (fremkommen ved nogle til Legatet paa Grund af Dodsfaald og andre Omstændigheder hjemfaldne Dplag) Dimittenden J. Krog, og de tvende ordinaire Portioner Dimittenderne J. P. S. Petersen og Chr. Nielsen; ligeledes erholdt af Frøken Ernsts Legat for Dimissfi J. Knudsen og Chr. H. Bruhn de to større Portioner (76 Rdl. 47 β) og A. G. H. Reimer en af de mindre Portioner (61 Rdl. 18 β); de 4 øvrige Portioner bleve oplagte.

6. Udtog af Skolens Regn-

Indtægt.	Rbb.	ß
1. Beholdning efter Regnskabet for 1847 . . .	1,834	92
2. Indkomne Restancer fra foregaaende Aar	960	69
3. Renter af Skolens Formue	1,146	50
4. Jordebogsindtægter i Korn og Penge:		
A. Bøndergods	677	14½
B. Liender	7,568	69½
C. Degnepensioner	554	37
D. Jordstyd	26	32
5. Indtægter af Kirker og Præstefald	455	94
6. Skolecontingenter:		
A. Skolepenge	2,046	48
B. Lys- og Brændpenge	527	48
C. Indskrivningspenge	95	"
D. Testimonier	40	"
7. Forskjellige ubestemte og extraordinære Ind- tægter	97	28
8. Indbetalte Capitaler	1,236	64
9. — Gageforstud	738	"
10. Indtægter ifølge Decisionsposter	3	24½
Summa Indtægt . .	18,008	94½

Skab for Aaret 1848.

Udgiot.	Rbd.	ß
1. Gage til samtlige faste og const. Lærere	8,741	64
2. Betaling til Limmelærere	766	48
3. Godtgjørelse til faste Lærere for Extratimer	231	64
4. Pensioner	866	64
5. Regnskabsføringen	220	"
6. A. Skatter.	903	92
B. Afgifter	82	38
7. A. Til Skolens Bibliothek.	251	44
B. Bibliothekarens Løn	50	"
8. Til de naturvidenskabelige Samlinger.	250	50
9. Bygningernes Vedligeholdelse.	349	2
10. Inventariets Vedligeholdelse samt Gymna- stikapparater	99	90
11. Brændselsfornødenheder.	347	
12. Belysningsfornødenheder	80	78
13. Forskjellige løbende og tilfældige Udgifter:		
A. Skoleopvarmning	100	"
B. Reengjøring	72	72
C. Porto, Protokoller, Skrivematerialier o. s. v.	136	64
D. Programmer og Skolehøitideligheder	103	32
E. Andre Udgifter	40	48
14. Extraordinaire Udgifter	675	40
15. Udsatte Capitaler	1,236	64
16. Bevilgede Gageforsud og Laan	500	"
17. Udestaaende Restancer	1,457	89½
18. Udgifter ifølge Decisioner	8	84
Summa Udgift	17,573	71½
Indtægten.	18,008	94½
Beholdning	435	23

7. Forsøgelse af Underviisningsapparater ved Kjøb og Gave.

Den naturhistoriske Samling har ogsaa iaar erholdt en ikke ubetydelig Tilvæxt ved Naturalier fra Universitetets Museum. Af zoologiske Gjenstande ved Kjøb:

a) 12 Arter af Gjælle- og Snyltekrebs af Slægterne: Lernæa, Lernæopoda, Anchorella, Chondracanthus, Clavagella, Dichelestium, Calegus, Cyamus.

b) 12 Arter af Indvoldsorme og Beslægtede, af Slægterne: Gordius, Ascaris, Echinorrhynchus, Ligula, Botriocephalus, Tænia, Echinococcus, Distoma, Heracotyle, Nermertes.

c) 9 Arter af Meduser og Beslægtede af Slægterne: Medusa, Pelagia, Lucernaria, Porpeta, Diphyes, Coryne, samt i tørrede Exemplarer 3 Arter af Sertularia og Campanularia.

d) 17 Arter af Bløddyr af Slægterne: Tritonia, Eolidia, Doris, Chiton, Dentalium, Bullæa, Aphlysea, Patella og Acmaea, Purpura, Pterotrachea (= Firola), Haliotis, Cynthia (Ascedia), Salpa, Pyrosoma, alle i Spiritus; samt i tørrede Exemplarer:

e) 3 Arter af Slægterne: Dentalium, Calyptræa og Crepidula.

f) 4 Arter af Brachiopoder af Slægterne: Crania, Terebratula og Lingula.

g) 5 Arter af Echinodermer af Slægterne: Spatangus, Echinoneus, Scutellum og Clypiastes; endelig:

h) 15 Arter af Fisk af de forskjellige Familier, fra Grønland, Middelhavet og de exotiske Have.

Som Hjælpemiddel til Underviisningen i Mineralogie er modtaget fra Universitetsmuseet igjennem Ministeriet en ordnet Samling af Mineralier, Bjergarter og Forsteninger,

bestaaende deels af ornitognostiske Mineralier, deels og især af en Suite Bjergarter og Forsteninger til at oplyse Skandinaviens geognostiske Forhold, hvortil endnu er føiet en Suite Krystalmodeller.

Adjunct Kofsøed-Hansen har foræret Skolen en Samling af tørrede Planter og Tegnelærere Moe nogle zoologiske Gjenstande.

Den pysiske Samling er bleven forøget ved et Par Brændspeile 16" i Diameter paa Stativer og en elektromagnetisk Multiplicator, foruden nogle mindre Gjenstande.

Desuden er anskaffet: endeel nye Fortegninger samt flere Gymnastik- og Svømmeapparater.

8. Bibliotheket.

Skolens Bibliothek er siden sidste Programs Udgivelse blevet forøget med følgende Skrifter:

L. Abrahams, Franste Stileøvelser. Kbhvn. 1829.

L. Algreen-Ussing, Kongl. Reskripter for Aaret 1837. Kjøbenhavn 1848.

* Antiquarisk Tidsskrift, 2det Hefte. Kjöbenh. 1847.

Arriani Anabasis et Indica ed. Fr. Dübner. Reliqua Arriani et scriptorum de rebus Alexandri M. fragmenta collegit Car. Müller. Parisiis 1846.

* Phil. Waldäus, Beschreibung der berühmten Ost-Indischen Küsten Malabar und Coromandel. Aus dem Niederländ. ins Hochdeutsche. Amsterdam 1672.

N. F. Bergsøe, Den danske Stats Statistikk, 3die Bd. 4 H. og 4 Bd. 1ste H. Kbhvn. 1848.

- Biographiskt Lexicon öfver namnkunnige svenska män. B. 1—14; 15, 1—2, tilligemed Supplement. Lund 1846.
- K. H. Brandes, Literarische Zeitung 14ter Jahrgang 1847. Berlin 1848.
- † L. Brandes, De rheumatismo gonorrhœico disquisitio (Licentiatdisputatâ). Hauniæ 1848.
- * H. C. Christensen, Tale ved Hærestjøbings Borgerfoles Indvielse. Kbhvn. 1848.
- Fr. Creuzer, Deutsche Schriften 2ter Bd. 3te Abth. Leipzig und Darmst. 1847.
- L. Döderlein, Reden und Aufsätze 2te Sammlung. Erlangen 1847.
- H. C. A. Eichstadii, Opuscula oratoria, Fasc. I—III. Jenæ 1847—1848.
- † E. H. Grølev, Almindeligt Forfatter-Lexicon for Kongeriget Danmark med tilhørende Bilande, 11te H. Kbhvn. 1848.
- L. B. Falkman, Upplysninger om Kronans, Kyrkornas och Presterskapets inkomster af adeligt gods uti Skåne, Halland og Blekinge från äldre tider till år 1660, D. 1, 2. Lund 1848.
- † G. Fistaine, Principia nomina neo-latina formandi declinandique (Magisterdisputatâ). Hafniæ 1848.
- For Literatur og Kritik, 6te Bd. 2—4 H. Odense 1848.
- A. Fryxell, Berättelser ur svenska historien, 15 D. 1ste Afd. Stockholm 1848.
- J. J. Fyh, Efterretninger om Kjøbstaden Kolding. Kjøbenhavn 1848.
- Generalquartiermesterstabens Kort over Rendsborg og Omegn. Kbhvn. 1839.
- J. L. Heibergs poetiske Skrifter 4—6 Bd. Kbhvn. 1848—1849.
- † F. I. Heise, De natura et mutua ratione sonorum vocalium linguæ Hebræorum (Magisterdisputatâ). Hauniæ 1849.
- A. G. Heydemann und K. J. C. Mützell, Zeitschrift f. d.

Gymnasialvesen, 2ter Jahrg. Juni—Dec., 3ter Jahrg.
Jan.—Mai. Berlin 1848—49.

H. Hertz, Tyrking, et nordisk Digt fra den myth. Tid.
Kbhvn. 1849.

* N. Jensen, Efterretning om Fyens Stiftsbibliothek fra 1847—
1848. Odense 1848.

Josephi opera omnia. Francoforti 1580.

† Islenzkir Annálar s. Annales islandici ab anno Christi
803—1430. Hafniæ 1847.

† Codex juris Islandorum antiquus, qui nominatur Jernsida.
Havniæ 1847.

G. Karsten, Die Fortschritte der Physik, 1—2 Jahrg. Ber-
lin 1846—48.

N. Kjærbølling, Kongeriget Danmarks og Hertugdømmerne
Slesvigs, Holsteens og Lauenborgs Fugle, 4de H. Kjø-
benhavn 1848.

Kolderup=Rosenvinge, Kongelige Forordn. og aabne Breve,
XXV D. 1ste H. 1848. Kbhvn. 1849.

H. Krøyer, Naturhistorisk Tidsskrift. Ny Række, 2^{det} Bd.
4de H. Kbhvn. 1848.

— Danmarks Fiske. 6te H. Kbhvn. 1849.

K. Lachmann, Betrachtungen über Homers Ilias, mit Zu-
sätzen v. M. Haupt. Berlin 1847.

J. P. Laurent, Livet i Felten. Udbrag af en Læges Dag-
bog i Sommeren 1848. 2^{det} Dpl. Kbhvn. 1849.

† Lektionscataloger for Universitetet og d. polytechn. Læreanstalt
i Sommerf. 1848, Vinterf. 1848—49 og Sommerf.
1849.

H. Læssøe, Anmærkninger til „den flæsvigste Krig i 1848.“
Kbhvn. 1849.

† Lister over Examen Artium og anden Ex. 1848.

* C. C. Lyschander, Synopsis historiarum danicarum (Danste
Kongers Selectebog). Kbhvn. 1622.

† Mansa, Nørre Jylland, 9de Plan og Titel.

M. Val. Martialis epigrammaton libri. Ed. Schneidewin, Vol. I, II. Grimmæ. 1842.

† C. Molbech, Nyt historisk Tidsskrift, 2det B. 2det H. Kjøbenhavn 1848.

* — Historiske Aarbøger 2den Deel. Kbhvn 1848.

* Arnold Montanus, Denkwürdige Gesandtschaften der Ost-Indischen Gesellschaft in d. vereinigten Niederländern an unterschiedliche Kayser v. Japan. Amsterdam 1670.

* H. B. Mumme, Begivenhederne i Fyen under de franske og spanske Troppers Ophold her i Landet 1808. Odense 1848.

K. D. Müller, Handbuch d. Archäologie d. Kunst, 3te Aufl. mit Zusätzen v. F. G. Welcker. Breslau 1848.

B. M. Møllers efterladte Skrifter, 2den Udg. 1—3 D. Kjøbenhavn 1848.

Difens Kort over Hertugdømmet Slesvig.

† Oversigt over det Kongl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger i Aaret 1848, Nr. 1—6, 1849, Nr. 1—2.

* Oversigt over Forhandlingerne i Soffelunds, Smørum's og Østykke Herreders Convent 1845—48. Kbhvn 1848.

F. Paludan-Müller, Adam Homo, 1—3 Bd. Kbhvn. 1849.

F. Passow, Handwörterbuch d. griech. Sprache. Neu bearbeitet v. Rost, Palm und Kreussler, 2ter B. 2te Lief. Leipzig 1848.

N. M. Petersen, Nordisk Mythologi, 1—3 H. Kbhvn. 1849.

Platonis Dialogi selecti. Ed. J. C. Held. Solisbachi 1838.

Udvalgte Dialoger af Plato ved F. W. Wiehe, 1ste H. Kjøbenhavn 1848.

Julii Pollucis Onomasticon, ex recens. J. Bekkeri. Berolini 1846.

† Programmer:

1. Indbydelsesskrift til Kjøbenhavns Universitets Fest i Anledn. af Kongens Fødselsdag 1848 (F. C. Sibbern, Bidrag til at opløse nogle ontologiske Udtryk i Aristoteles's *Metafysik*).

Reformationsfest og Rectorstifte ved Kjøbenhavn's Univer-
sitet 1848 (N. C. L. Abrahams, Balth. Castilionei Aulici
liber III, secundum veterem versionem Gallicam editus).

2. Indbydelseskrifter og Skolefetterretninger for Aar 1848
fra de lærde Skoler og Realskolerne:

Aalborg Kathedralskole (Povelsen, Om Lydighedens
Betydning for Opdragelsen). Indbydelsesskrift til Højtidelig-
heden paa Aalborg Kathedralskole d. 14de April 1848.
Aarhuus Kathedralskole. Aarhuus vidensk. Realskole. Bor-
gerdydskolen paa Christianshavn (Hammerich, Kort
Udsigt over det høiere Skolevæsen i Sverrig). Frederiksborg
lærde Skole (H. M. Flemmer, Annales Ciceroniani). Hør-
sens lærde Skole (G. F. W. Bendz, Bidrag til Hørsens
lærde Skoles Historie, 1ste H.). Kolding lærde Skole (H.
Schmith, Kosmogonie og Theogonie o. s. v.). Metropoli-
tanskolen (F. C. G. Birch, Bemærkninger om Sprogunder-
viisningen i de lærde Skoler). Nykjøbing Kathedralskole
(G. F. Lund, De emendandis Ciceronis libris de officii
observationes criticae). Odense Kathedralskole (A. Grøne,
Valdemar Knudsen, en historisk Skildring). Fredie Beretning
om Odense Realskole. Randers lærde Skole. Reykjavik
(Sorgarhótidi minningu dauða Kristjáns Kenúngr áttunda)
Skola-bóðsrit (Snorra-Edda, utgif af Sveinbirni Egilssyni).
Ribe Kathedralskole (W. Adler, Efterretninger om Byen Ribe,
11te Saml.). Rønne lærde og Real Skole (H. K. Whitte,
Emendatio collationis codicum II havniensium G. Jnl. Cæsaris
librorum de bello Gall.). Roskilde Kathedralskole. Sla-
gelse lærde Skole (F. W. Wiehe, om Principet for Accen-
tuationen i Græsk). Sorø Academies Skole (E. F. Bojesen,
Om den philosophiske Betydning af Ordet ἀρχή (Princip)
hos Aristoteles). v. Westens Institut. Viborg Kathedralskole.

3. Ved Bispevielse (J. P. Mynster, om Hukommelsen,
en psykologisk Undersøgelse).

F. v. Raumer, Vorlesungen über die alte Geschichte. 2te Aufl.

1—2 Bd. Leipzig 1847.

- Historisches Taschenbuch, herausg. v. F. v. Raumer. Neue Folge, Jahrg. 1—9. Leipzig 1840—48.
- J. E. Rietz, Skånska Skolväsendets Historia. Lund 1848.
- E. Ruthardt et J. Zastra, Loci memoriales cum accessione locorum auxiliarium. Vratislaviae 1845.
- F. L. Schloffer, Geschichte des 18ten Jahrhunderts und des 19ten bis zum Sturz des französischen Kaiserreichs, 7 und letzter Band, 1—2 Abth. Heidelberg 1848.
- W. A. Schmidt, Allgem. Zeitschrift f. Geschichte, 9ter Bd. 5—6 H. Berlin 1848.
- A. Schnitzlein, Iconographia familiarum naturalium regni vegetabilis, Heft VI. Bonn.
- J. F. Schouy, Dansk Tidsskrift, Nr. 9—14. Kjøbenhavn 1848—49.
- † F. P. Selmer, Aarbog for Kbhvns Universitet f. 1847. Kbhvn. 1848.
- * N. Sibbern, Franke Stiløvelser, 1—2 Afsnit. Kjøbenhavn 1848.
- * A. L. E. Silfverberg, Latinsk Læsebog f. Begyndere. Odense 1848.
- Den fiesvigiske Krig i 1848. Ved en Officeer af Armeen. 2det Dpl. Kbhvn. 1849.
- Spruner, Historisch-Geographischer Hand-Atlas 12te Lief. (Atlas Antiquus II). Gotha 1848.
- † Statistisk Tabelværk, Hefte 7—15. Kbhvn. 1844—47.
- † Statistisches Tabellen-Werk H. 1—2 og 3 Hefter om Væredsforsjelen i 1844—46.
- * N. V. Stockfleth, Bidrag til Kundskab om Finnerne i Kongeriget Norge. Christiania 1848.
- * — Bidrag til Kundskab om Quænerne i Kongeriget Norge. Christiania 1848.
- * A. Stubs samlede Digte. 3^{die} Udg., besørget ved F. Barfod. 1ste Hefte. Kbhvn. 1848.
- K. F. Süpfle, Aufgaben z. latein. Stilübungen 2 Th. Karlsruhe 1847—48.

- K. F. Süpffe, Aufgaben z. latein. Stilübungen für die obersten Classen deutscher Mittelschulen. Heidelberg 1847.
- † Thesaurus Græcæ linguæ ab H. Stephano constructus. Ed. C. B. Hase, G. et L. Dindorfii. Vol. VII, Fasc. II et III. Parisiis.
- B. N. Thorups efterladte Digte. Kbhvn. 1847.
- Lidende for Østifternes Provindsialstænder 1846, Bd. 1—2. Kbhvn. og Koeskilde.
- Lidende for Forhandlinger ved Provindsial=Stænderne for Nørre=Jylland 1846, Bd. 1—2. Viborg.
- Vegas Vorlesungen über die Mathematik, 2ter Bd. (die Geometrie). Uebersetzt v. W. Magka. Wien 1848.
- Widenskaberens Selskabs Ordbog (Vogst. S.). Kbhvn. 1848.
- * G. Weber, Lærebog i Verdenshistorien, paa Dansk ved G. Levinson. Kbhvn. 1848 (2det Curfus).
- Dehenschlägers Tragoedier i 10 Bd. 1, 3, 4, 6, 7 Bd. Kbhvn. 1849.

De ovenfor med † betegnede Bøger ere sendte af Overbestyrelsen, de med * betegnede ere Gaver af forskjellige Mænd, mest fra Odense. En større Gave, bestaaende af omtrent 340 Bind har Skolen modtaget i Slutningen af forrige Aar fra Hs. Høiarværdighed Hr. Biskop Tetens. Da denne Samling endnu ikke er optagen i Bibliothekets Catalog, opsættes Meddelelsen af Fortegnelsen derover.

Den offentlige Examen

i

Odense Cathedralsskole for Aaret 1848

foretages i følgende Orden:

Torsdagen den 19de Juli.

8—12. VI, V, IV Cl. Latinsk Stil.

8—10. II, I Cl. Regning.

12—1. Sangprøve.

3—6. VI Cl. Geometrisk Opgave.

3—6. V Cl. Naturhistorie.

3—6. IV Cl. Græsk.

Fredagen den 20de Juli.

8—12. VI, V Cl. } Udarbeidelse i Modersmaalet.
8—11. IV Cl. }

8—11. III Cl. }
8—9½. II Cl. } Dansk Stil.
9½—11. I Cl. }

3—6. VI Cl. Versjon.

3—7. IV Cl. Religion.

3—6. III Cl. Naturhistorie.

Lørdag den 21de Juli.

8—11. VI Cl. Arithmetisk Opgave.

8—12. V Cl. Religion.

8—11. III Cl. Arithmetik.

3—6. VI, V, IV Cl. Lydsk Stil.

3—5½. II Cl. Naturhistorie.

3—5. I Cl. Religion.

Mandagen den 23de Juli.

- 8—12. VI Cl. Religion.
 8—12. V Cl. Mathematif.
 8—11. III Cl. Danſk.
 3—6. VI Cl. Tydſk.
 3—5. III Cl. Regning.
 3—5. I Cl. Tydſk.

Tirsdagen den 24de Juli.

- 8—12. VI Cl. Græſk.
 8—12. V Cl. Historie og Geographie.
 8—12. IV Cl. Mathematif.
 3—6. VI Cl. Franſk.
 3—6. III Cl. Tydſk.
 3—5. II Cl. Danſk.

Onsdagen den 25de Juli.

- 8—12. VI Cl. Mathematif.
 8—12. IV Cl. Historie og Geographie.
 8—10½. II Cl. Tydſk.
 3—6. V Cl. Franſk.
 3—6. III Cl. Latin.
 3—5. I Cl. Danſk.

Torsdagen den 26de Juli.

- 8—12. VI Cl. Latin.
 8—11. IV Cl. Franſk.
 8—11. II Cl. Historie og Geographie.
 3—5. VI Cl. Hebraiſk.
 3—6. V Cl. Tydſk.
 3—5. I Cl. Historie og Geographie.

Fredagen den 27de Juli.

- 8—11. IV Cl. Lydst.
 8—11. III Cl. Historie og Geographie.
 8—11. II, I Cl. Fransk.
 3—6. VI Cl. Naturlære.
 3—5. I Cl. Naturhistorie.

Løverdagen den 28de Juli.

- 8—12. VI Cl. Historie og Geographie.
 8—12. V Cl. Latin.
 8—11. III Cl. Fransk.
 3—6. IV Cl. Naturhistorie.
 3—6. III Cl. Religion.

Mandagen den 30te Juli.

- 8—10½. VI Cl. Naturhistorie.
 8—12. V Cl. Græsk.
 8—12. IV Cl. Latin.
 10½—1. II Cl. Religion.

Tirsdagen den 31te Juli Kl. 10 foretages
 Translocationen.

Fredagen den 31te August Kl. 8 foretages Ind-
 lemmelsesproven med dem, som ere anmeldte til Optagelse
 i Skolen.

Disciplenes Fædre og Foresatte samt andre Skolens og
 Videnskabernes Belyndere indbydes herved til at bære denne
 Examen med deres Nærværelse.

Henrichsen.
